

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 2. detsember 2022
(OR. en)

15557/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0394(COD)

CLIMA 641
ENV 1240
AGRI 690
FORETS 129
ENER 650
IND 526
COMPET 983
CODEC 1902

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	1. detsember 2022
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 672 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 672 final.

Lisatud: COM(2022) 672 final

Brüssel, 30.11.2022
COM(2022) 672 final

2022/0394 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks

{SEC(2022) 423 final} - {SWD(2022) 377 final} - {SWD(2022) 378 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Üleilmse keskmise temperatuuri tõusu hoidmiseks alla 1,5 °C on vaja kasvuhoonegaaside heidet järgmistel aastakümnetel kogu maailmas järsult vähendada. Selle saavutamiseks tuleb kõigepealt parandada hoonete, transpordiliikide ja tööstuse tõhusust, minna üle ringmajandusele ja oluliselt suurendada taastuvenergia osakaalu. Teiseks peame võtma süsinikku jäätmevoogudest, säästlikust biomassist või otse atmosfäärist ringlusse (näiteks süsinikdioksiidi kogumise ja utiliseerimise ning kestlike sünteetiliste kütuste abil), et kasutada seda fossiilse süsiniku asemel nendes majandussektorites, mis jäävad paratamatult süsinikust sõltuvaks. Ühtlasi tuleb igal aastal atmosfäärist koguda ja siduda üha rohkem süsinikdioksiidi (CO₂) süsinikku siduva majandamise ja selliste tööstuslike süsinikku eemaldavate tegevuste või projektide abil, mille eesmärk on kompenseerida selliste sektorite nagu põllumajandus, tsemendi- ja terasetööstus, lennundus ning meretransport raskesti vähendatavaid heitkoguseid, et saavutada kliimaneutraalsus.

Üleilmsel tasandil osutatakse valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) uusimas aruandes¹ kahanevale tõenäosusele, et globaalne soojenemine hoitakse 1,5 °C piires, kui kasvuhoonegaaside heidet ei suudeta kiiresti vähendada. IPCC aruandes märgitakse selgelt, et süsinikdioksiidi sidumine raskesti vähendatava jääkheite tasakaalustamiseks on vältimatu, kui tahetakse jõuda CO₂ või kasvuhoonegaaside netonullheiteni. See tähendab ulatuslikku kestlikku tegevust CO₂ kogumiseks ja sidumiseks atmosfäärist ning selle püsivaks säilitamiseks geoloogilistes süsinikutalletajates, maismaa- ja mereökosüsteemides või toodetes.

Euroopa kliimamääruses² on sätestatud, et EL peab saama 2050. aastaks kliimaneutraalseks. Selleks on vaja kasvuhoonegaaside heidet märkimisväärselt vähendada ning vältimatud heitkogused ja nende sidumine peaksid olema Euroopa Liidus hiljemalt 2050. aastaks tasakaalustatud, et saavutada seejärel negatiivsed heitkogused. Selle eesmärgi saavutamiseks peaksid nii looduslikud ökosüsteemid kui ka tööstuslikud tegevusalad aitama atmosfäärist siduda mitusada miljonit tonni CO₂ aastas. Praegu ja praeguse poliitikaga ei ole EL suuteline selliseid koguseid saavutama: süsiniku sidumine looduslikes ökosüsteemides on viimastel aastatel vähenenud ja liidus ei toimu praegu märkimisväärset süsiniku tööstuslikku eemaldamist.

Kooskõlas IPCC hinnatud stsenaariumidega teatas Euroopa Komisjon 2020. aasta märtsi ringmajanduse tegevuskavas,³ et ta töötab süsiniku sidumise sertifitseerimiseks välja tulemusliku sertifitseerimisraamistiku, eesmärgiga soodustada süsiniku sidumist ja suurendada süsiniku ringlussevõttu, mille puhul võetakse täielikult arvesse elurikkuse ja nullsaaste eesmärke.

Algatuse peamised eesmärgid on järgmised: i) tagada süsiniku kvaliteetne sidumine ELis ning ii) kehtestada ELi juhtimis- ja sertifitseerimissüsteem, et vältida rohepesu, kohaldades ja jõustades nõuetekohaselt ELi kvaliteediraamistiku kriteeriume usaldusväärset ja ühtlustatud

¹ IPCC III töörihm (2022), tehniline kokkuvõte väljaandes „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Sixth Assessment Report“.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³ COM(2020) 98 final.

viisil kogu liidus. Need meetmed on vajalikud süsiniku sidumise soodustamiseks ja tulevase poliitika väljatöötamiseks selles valdkonnas, pidades silmas vajadust siduda aastas mitusada miljonit tonni CO₂. See toetab nii Euroopa kliimamääruses sätestatud 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgi kui ka Euroopa roheline kokkuleppe teatises⁴ seatud muude keskkonnanäesmärkide saavutamist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Maakasutust, maakasutuse muutust ja metsandust (LULUCF) käsitleva määruse muutmise ettepaneku⁵ raames tegi Euroopa Komisjon esimest korda ettepaneku kehtestada 2030. aastaks eraldiseisev maakasutusel põhinev süsiniku netosidumise eesmärk 310 miljonit CO₂ ekvivalenttonni. Kogu ELi hõlmav eesmärk tuleb saavutada LULUCFi sektori siduvate riiklike eesmärkide kaudu, mis nõuavad liikmesriikidelt ambitsioonikama maakasutuspoliitika rakendamist. Käesolev ettepanek võimaldab suunata tõhusamat ja tulemuspõhisemat toetust süsinikku siduvatele majandamistegevustele, mis võivad aidata seda eesmärki saavutada. Komisjon on teinud ka ettepaneku suurendada innovatsioonifondi,⁶ mida rahastatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS)⁷ tuludest, ning aidata seega ettevõtetel investeerida uuenduslikku puhtasse tehnoloogiasse, sealhulgas süsiniku sidumise tehnoloogiasse.

Komisjoni 2021. aasta teatises kestlike süsinikuringete kohta⁸ rõhutatakse, kui tähtis on võimaldada ärimudelit, mille rakendamisel saavad maavaldajad tasu selle eest, et nad seovad süsinikku, järgides täielikult ökoloogilisi põhimõtteid (st süsinikku siduva majandamise eest), ning luua ELi siseturg CO₂ kogumiseks, utiliseerimiseks, säilitamiseks ja transpordiks uuendusliku tehnoloogia abil. Teatises määratakse ka kindlaks tegevuskava, et saavutada järgmised süsiniku sidumise eesmärgid, mille poole soovitakse pürgida: kõigil maavaldajatel peaks olema 2028. aastaks juurdepääs tõendatud heite- ja sidumisandmetele, et mõõta süsinikku siduvat majandamist, ning kogu tööstustegevuse käigus kogutud, transporditud, utiliseeritud ja säilitatud CO₂ peaks kajastuma aruandluses ja arvepidamises; süsinikku siduva majandamise lähenemisviisid peaksid aitama 2030. aastaks saavutada LULUCFi sektori süsiniku netosidumise eesmärgi, mis on 310 miljonit CO₂ ekvivalenttonni, ning tööstustehnoloogia peaks aitama 2030. aastaks eemaldada igal aastal vähemalt 5 miljonit CO₂ ekvivalenttonni.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ka Euroopa tuleviku konverentsi lõplike ettepanekutega,⁹ eelkõige ettepanekuga nr 1, mis näeb sõnaselgelt ette eesmärgi „seada sisse süsiniku sidumise sertifitseerimine, mis põhineb usaldusväärsel, kindlal ja läbipaistval süsinikdioksiidi arvestusel“ (meede 5). Lisaks teatas komisjon 2022. aasta teatises keskkonnanäesmärgi muutmise kohta,¹⁰ et peale kasvuhoonegaaside vähendamise ambitsioonikate meetmete peab komisjon tuginema ka süsiniku sidumisele, et neutraliseerida vältimatud heitkogused ja saavutada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netonullheide.

Käesolevas ettepanekus kirjeldatud sertifitseerimisraamistik on kavandatud tuginema järgmistele kliimamuutusi käsitlevatele kehtivatele õigusaktidele.

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ COM(2021) 554 final.

⁶ C(2019) 1492 final.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

⁸ COM(2021) 800 final.

⁹ Euroopa tuleviku konverents, „Report of the Final outcome“, mai 2022.

¹⁰ C(2022) 2230 final.

- Süsinikdioksiidi maapõues säilitamist käsitleva nn CO₂ kogumise ja säilitamise direktiiviga¹¹ kehtestatakse üldine õigusraamistik CO₂ keskkonnohutuks säilitamiseks maapõues. Tegevused HKSi kuuluva käitise CO₂ säilitamiseks CO₂ kogumise ja säilitamise direktiivi kohaselt lubatud säilitamiskohas on sõnaselgelt hõlmatud ELi HKSi direktiiviga ning lubatud heitkoguse ühikud tuleb CO₂ lekke korral tagastada. Kavandatud sertifitseerimisraamistikuga tagatakse, et tööstustegevuses eemaldatava süsiniku (nagu bioenergia tootmisel CO₂ kogumine ja säilitamine (BECCS)¹² ning CO₂ kogumine otse atmosfäärist ja selle säilitamine (DACCS)) kvantifitseerimine on kooskõlas eeskirjadega, mis on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/2066,¹³ mis käsitleb kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust heitkogustega kauplemise süsteemi raames, ning üksikasjalike ELi meetoditega, mille komisjon¹⁴ on innovatsioonifondi¹⁵ raames välja töötanud kasvuhoonegaaside heite ärahoidmise kvantifitseerimiseks.
- LULUCFi määruses¹⁶ on seoses süsinikku siduva majandamise ja süsinikku säilitavate toodetega esitatud kava süsiniku sidumise täpseks seireks ja aruandluseks kooskõlas IPCC suunistega ning koostoimes elurikkust, nullsaastet, taastuvenergiat ja kliimamuutustega kohanemist käsitleva poliitikaga. LULUCFi määruses sätestatud eeskirjadega soodustatakse maakasutuse geograafiliselt täpset, odavat ja õigeaegset seiret, näiteks digitaalsete andmebaaside, geoinfosüsteemide ja kaugseire, sealhulgas Copernicuse Sentineli satelliitide ja teenuste (nt kliima- ja maismaateenused) või kaubanduslikult kättesaadavate teenuste abil.
- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Süsiniku sidumise sertifitseerimise ELi raamistik tugineb järgmistele liidu poliitikavaldkondadele või mängib nendes olulist rolli.

- Kavandatavas looduse taastamise määruses¹⁷ seatakse eesmärk, et taastamismeetmed peaksid 2030. aastaks hõlmama 20 % ELi maismaast ja merest ning 2050. aastaks peaksid need hõlmama kõiki taastamist vajavaid ökosüsteeme. Süsinikku siduvate tegevuste, eelkõige süsinikku siduva majandamise, ja looduse taastamise meetmete vahel on palju koostoimet. Süsiniku sidumise sertifitseerimise kavandatud raamistik aitab saavutada looduse taastamise eesmärke ja täita looduse taastamise määruses sätestatud kohustusi. Näiteks võivad süsinikku siduvad majandamistegevused, mis edendavad süsiniku säilitamist, aidata täita kohustust tagada riiklikul tasandil, et orgaanilise süsiniku varu metsaökosüsteemides ja põllumajanduslike ökosüsteemides

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

¹² BECCSi rakendamiseks on vaja kaitsemeetmeid säästliku biomassi piirangute ja kättesaadavuse arvessevõtmiseks, et vältida energia tootmisel liigset nõudlust biomassi järele, millel on negatiivne mõju CO₂ sidujatele ja süsinikvarudele, elurikkusele, õhukvaliteedile ja biomajandusele.

¹³ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (ELT L 334, 31.12.2018, lk 1).

¹⁴ Konkursikutse, C lisa „Kasvuhoonegaaside heite vältimise arvutamise meetodika“.

¹⁵ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund_en.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

¹⁷ COM(2022) 304 final.

puhul mineraalsetes põllumuldades üha suureneks. Samuti võib see toetada kohustust kehtestada põllumajanduses kasutatava turvasmulla ehk kuivendatud turbaalade taastamise meetmed. Kavandatav looduse taastamise määrus ja käesolev ettepanek tugevdavad seega teineteist, aidates edendada nii kliimapoliitikat kui ka elurikkuse poliitikat.

- Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) raames on ette nähtud toetus põllumajandustootjatele, kes kohustuvad rakendama konkreetseid keskkonna- ja kliimatavasid või tegema asjaomaseid investeeringuid. See poliitika hõlmab ka mõningaid keskkonna- ja kliimatingimusi (nn maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisund, HPK), mida põllumajandustootjad peavad ÜPP sissetulekutoetuse saamisel järgima. Need tingimused on kohustuslikest nõuetest ulatuslikumad. Teatavad tingimused on olulised süsiniku sidumiseks ja süsinikuvaru kaitsmiseks mullas, näiteks rohumaadel ja turbaaladel. Lisaks sellele võib ÜPP toetada sertifitseerimise kasutuselevõttu, pakkudes eelinvesteeringuid ja edendades põllumajandusettevõtte tasandil asjakohaseid tavasid. Süsiniku sidumise sertifitseerimise ELi raamistik aitab parandada toetatud tavade kasvuhoonegaaside heite kvantifitseerimist ja riikliku maasektori kasvuhoonegaaside inventuuri. See saab vabatahtlike turgude arendamise kaudu tagada süsinikuvarude pikaajalise kaitse ja meetmed maal, mida ÜPP raames ei toetata. Liikmesriikide välja töötatud avalik-õiguslikud sertifitseerimissüsteemid võiksid taotleda käesoleva ettepaneku alusel ELi tunnustust, et rakendada süsiniku sidumise sertifitseerimise ELi raamistikku, sealhulgas käesolevas ettepanekus sätestatud sertifitseerimismeetodeid. Peale selle võimaldab käesolev ettepanek avalikustada süsiniku sidumisest tulenevate kaasnevate hüvedena muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heite vähenemise.
- Taastuvenergia direktiiv¹⁸ sisaldab bioenergiaga seotud säästlikkuse kriteeriume, mida rakendavad kas riiklikud pädevad asutused või komisjoni tunnustatud eraõiguslikud sertifitseerimissüsteemid. Need süsteemid võiksid potentsiaalselt sertifitseerida ka süsinikku siduvate tegevuste vastavust käesolevas ettepanekus esitatud süsiniku sidumise kvaliteedikriteeriumidele.
- ELi metsastrategias¹⁹ esitatakse poliitikaraamistik kasvavate, tervete, mitmekesiste ja vastupanuvõimeliste ELi metsade saavutamiseks, mis aitavad oluliselt kaasa elurikkuse eesmärgi saavutamisele, suurendavad süsiniku sidumist looduslikes CO₂ sidujates, tagavad elatusvahendid maapiirkondades ja mujal ning toetavad sellist metsapõhist biomajandust, mis tugineb kõige säästvamatele metsamajandamistavadele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 192 lõikel 1, mis annab liidule õiguse võtta meetmeid, et saavutada oma keskkonnapoliitika eesmärgid. ELi toimimise lepingu artikli 191 lõikes 1 sätestatud liidu keskkonnapoliitika eesmärgid hõlmavad muu hulgas keskkonna säilitamist, kaitsmist ja selle kvaliteedi parandamist, loodusressursside kaalutletud ja mõistlikku kasutamist ning meetmete

¹⁸ Direktiiv 2018/2001/EL.

¹⁹ COM(2021) 572 final.

edendamist rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kliimamuutused on piiriülene probleem. Nende mõju on üleilmne ega olene kasvuhoonegaaside heiteallikate asukohast. Seetõttu ei saa neid väljakutseid üksnes riiklike või kohalike meetmetega lahendada, kuna see ei anna tõenäoliselt optimaalseid tulemusi. Euroopa tasandil koordineerimine tõhustab kliimameetmeid ning võib riiklike ja kohalike meetmeid tulemuslikult täiendada ja tugevdada; ELi meetmed on põhjendatud subsidiaarsuse alusel kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 191.

Süsiniku sidumise kvaliteedi hindamisel esinevate raskuste kõrvaldamiseks oleks Euroopa raamistik asjakohasem kui riiklikud algatused. Selline raamistik looks siseturul süsiniku sidumise sertifitseerimiseks võrdsed tingimused ning suurendaks võrreldavust ja usaldust. Riiklike algatuste killustatus selles valdkonnas üksnes süvendaks probleemi, mitte ei lahendaks seda.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, sest see ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada eesmärk kehtestada süsiniku kvaliteetseks sidumiseks liidu sertifitseerimisraamistik. Selles on sätestatud süsiniku sidumise kvaliteedikriteeriumid, süsiniku sidumise sertifitseerimiseks ja tõendamiseks vajalikud eeskirjad ja menetlused ning raamistik era- ja avalik-õiguslike sertifitseerimissüsteemide tunnustamiseks.

- **Vahendi valik**

Käesoleva ettepaneku eesmärgi on kõige parem saavutada määruse abil. See tagab õigusnormide vahetu ja ühtse samaaegse kohaldamise liidus. Nõuded kehtestatakse vabatahtlike sertifitseerimissüsteemide käitajatele, liikmesriikidele seoses avalik-õiguslike sertifitseerimissüsteemide tunnustamisega ning komisjonile seoses aruandluse ja läbivaatamisega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega korraldati mitu konsultatsiooni:

- kestlikke süsinikuringeid käsitlev veebikonverents 31. jaanuaril 2022;
- 7. veebruarist kuni 2. maini 2022 kestnud tagasisidekorje, mille raames saadi 231 vastust;
- 7. veebruarist kuni 2. maini 2022 kestnud avalik konsultatsioon, mille käigus saadi 396 vastust.

Kokkuvõttes näitas avalik konsultatsioon, et regulatiivset algatust, mis hõlmab süsiniku sidumise sertifitseerimise raamistiku loomist, toetatakse üldiselt tugevalt. Enamik sidusrühmi leidis, et algatus peaks hõlmama mitmesuguseid süsiniku sidumise võimalusi ja selles tuleks arvesse võtta järgmisi aspekte: tagada sidumise täpne, korrektne ja õigeaegne mõõtmine;

tagada, et tähelepanu suunamine süsiniku sidumisele ei õõnestaks jõulisi heite vähendamise meetmeid; anda piisavaid tagatise süsiniku säilitamise kestuse ja seotud süsiniku vabanemise ärahoidmise kohta.

Peamised kriteeriumid, mida sidusrühmad pidasid süsiniku sidumise seisukohast oluliseks, olid seire-, aruandlus- ja tõendamisaspektide usaldusväärsus, laiaulatusliku kasutuselevõtu potentsiaal, tehniline valmisolek ja majanduslik teostatavus ning kaasnevate keskkonnahüvede potentsiaal. Enamik vastajaid nõustus, et usaldusväärse ja usutava süsteemi loomine süsiniku sidumise sertifitseerimise jaoks on esimene oluline samm süsiniku sidumise netopanuse saavutamiseks kooskõlas ELi kliimaaneutraalsuse eesmärgiga.

Vastajad märkisid, et süsiniku sidumise sertifitseerimise peamised eesmärgid peaksid olema järgmised: võimaldada süsiniku sidumise eri tegevuste võrreldavust ja konkurentsi; suurendada vabatahtlike CO₂-turgude läbipaistvust ja tagada võrdsed võimalused ning pakkuda ELi ja riiklike rahastamisprogrammide raames paremaid avaliku sektori stiimuleid looduspõhiseks ja tööstuslikuks süsiniku sidumiseks.

Enamiku vastajate arvates peaks ELi ülesanne olema kehtestada süsiniku sidumise põhjalikud kvaliteedinõuded, tagades süsiniku sidumise õige kvantifitseerimise, täiendavuse, pikaajalise säilitamise ja keskkonnasäästlikkuse. Käesoleva määruse mõjuhinnangu 2. lisas on esitatud sidusrühmadega peetud konsultatsioonide tulemuste kokkuvõte.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisele ekspertide konsortsiumile tehti ülesandeks viia läbi tehnilise abi uuring, et koguda teavet süsiniku sidumist käsitleva kavandatud määruse ja sellega seotud mõjuhinnangu ettevalmistamiseks. Uuringu käigus vaadati olemasolevad süsiniku sidumise sertifitseerimismehhanismid ja -süsteemid läbi ning anti kokkuvõtlik hinnang mitmesugustele süsinikku siduvatele tegevustele, sealhulgas püsivale sidumisele, süsinikku säilitavatele toodetele ja süsinikku siduvale majandamisele. Väline konsortsium korraldas komisjoni nimel mitu teavitussüritust, kaasa arvatud kestlike süsinikuringete konverentsi, ning aitas hinnata sidusrühmadega konsulteerimise käigus saadud vastuseid. Tehnilise abi uuring sisaldab ka osa andmeid, mille alusel tehti mõjuhinnangus esitatud poliitikavariantide analüüs.

- **Mõjuhinnang ja õiguskontrollikomitee arvamus**

Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangus kaaluti erinevaid poliitikavariante, et lahendada kolm peamist probleemi, mis mõjutavad süsiniku sidumise edasist arengut.

Esimene probleem on süsiniku sidumise kvaliteedi hindamise ja võrdlemise keerukus, mis tekitab süsiniku sidumise võimalikele rahastajatele suuri teabe otsimise kulusid. See on tüüpiline turutõrge, mille tulemusena võib rahaline toetus minna süsinikku siduvatele tegevustele, millele ei saa tugineda kui tulemuslikele leevendusmeetmetele. Sellel probleemil on kaks põhjust.

1. Süsiniku sidumise sertifitseerimine on palju vähem levinud kui heitkoguste vähendamise sertifitseerimine ja sellega kaasnevad mitmesugused meetodikaalased probleemid. Eri sertifitseerimissüsteemid pakuvad välja erinevad meetodid, et kvantifitseerida süsiniku täielikku ja täiendavat sidumist, stimuleerida süsiniku pikaajalist säilitamist ning hõlmata laiemaid kestlikkuse aspekte, nagu süsinikku siduva tegevuse keskkonnamõju (nt elurikkuse kadumine, reostus jne).
2. Süsinikku siduvad tegevused (st püsiv sidumine, süsiniku säilitamine toodetes ja süsinikku siduv majandamine) on küpsusastme, kulutõhususe ja seotud seirekulude poolest väga erinevad ning põhjustavad sertifitseerimisel erinevaid väljakutseid.

Selle probleemi lahendamiseks on käesoleva algatuse eesmärk tagada kogu ELis sertifitseeritud süsinikusidumise kvaliteet sertifitseerimismeetodite abil, mis on kohandatud erinevate süsinikku siduvate tegevuste konkreetsetele asjaoludele.

Selleks tehakse käesolevas algatuses ettepanek süsiniku sidumise sertifitseerimise ELi raamistiku kohta, mis põhineb neljal kvaliteedikriteeriumil (edaspidi „QU.A.L.ITY“), näidates, kuidas tagada kvantifitseerimine (*QUantification*), täiendavus ja lähtetasemed (*Additionality and baselines*), pikaajaline säilitamine (*Long-term storage*) ja kestlikkus (*sustainability*). Mõjuhindangus määratakse iga QU.A.L.ITY-kriteeriumi puhul kindlaks mitu parimat tava, tunnistades samas, et iga kriteeriumi sertifitseerimiskäsitlus on süsinikku siduvate tegevuste lõikes erinev.

Teises etapis tuleb välja töötada üksikasjalikud sertifitseerimismeetodid, et QU.A.L.ITY-kriteeriume erinevate süsinikku siduvate tegevuste puhul rakendada. Selles etapis kohandatakse erieeskirju erinevate süsinikku siduvate tegevuste omadustele: näiteks võetakse eeskirjades arvesse, et süsiniku geoloogilistes formatsioonides säilitamise lahendused tagavad kindlalt püsivuse ja suurendavad ühtlasi süsinikku siduvate majandamistegevuste puhul kaasnevaid hüvesid. Seoses sellega võrreldakse mõjuhindangus kahte kvaliteediga seotud varianti:

- variant Q1: sertifitseerimissüsteemid töötavad välja QU.A.L.ITY-kriteeriumidele vastavad meetodid ja esitavad need tunnustuse saamiseks vastutavale avaliku sektori asutusele;
- variant Q2: komisjon töötab meetodid välja tihedas koostöös eksperdirühmaga.

Analüüsi tulemusena leitakse, et variandil Q2 on suurim potentsiaal tagada süsiniku kvaliteetne sidumine ja selle võrreldavus ning minimeerida ühtlasi üksikasjalike sertifitseerimismeetodite väljatöötamise või heakskiitmisega seotud halduskulusid.

Teine probleem seisneb selles, et paljud sidusrühmad ei usalda süsiniku sidumise sertifikaate, sest nende loomiseks võidakse kasutada läbipaistmatuid ja ebausaldusväärseid sertifitseerimisprotsesse, mille tulemusena sertifitseeritakse tegevused, mis ei too tõelist kliima- ja kestlikkusalast kasu. Selle probleemi lahendamiseks tuleks sertifitseerimissüsteemides kehtestada läbipaistvad ja usaldusväärsed eeskirjad ja menetlused, millega maandatakse riski, et sertifitseerimisprotsessis ei suudeta süsiniku ebakvaliteetset sidumist tuvastada, et süsinikku siduvate tegevustega ei saavutata tegelikult kavandatud sidumist ning et sama tegevust sertifitseeritakse kaks korda või et sama sertifikaati kasutatakse kaks korda.

Kolmas probleem seisneb selles, et süsiniku sidumise pakkujatel esineb rahastamisele juurdepääsul takistusi. See on tingitud asjaolust, et süsiniku sidumise sertifikaate saab kasutada mitmel eri viisil (nt avaliku sektori poolne rahastamine, ettevõtete kestlikkusaruandlus, ökomärgised, vabatahtlikud CO₂-turud jne). Selline mitmekesisus põhjustab neile, kes soovivad oma süsinikku siduvat tegevust sertifitseerida, tehingukulusid, näiteks teabe otsimise kulusid (konkreetses süsteemi sertifitseerimismenetluste kvaliteedi mõistmiseks kulutatud aeg ja tehtud jõupingutused) ja rahastaja vahetamise kulud (kulud, mis on seotud muude täiendavate või alternatiivsete rahastamisallikate hankimisega, milleks on tõenäoliselt vaja tegevust muuta ning esitada erinevaid tõendeid ja andmeid).

Teise ja kolmanda probleemi lahendamiseks peaksid sertifitseerimissüsteemid vastama ühtlustatud sertifitseerimisnõuetele, mis tagavad läbipaistvuse ja suurendavad usaldust:

1. süsteemi haldamine: sertifitseerimissüsteemid peaksid põhinema usaldusväärsetel ja läbipaistvatel menetlustel (nt sisejuhtimine ja -seire, kaebuste ja edasikaebuste käsitlemine, sidusrühmadega konsulteerimine, teabe läbipaistvus ja avaldamine jne);

2. sõltumatu tõendamine: süsiniku sidumise vastavust QU.A.L.ITY-kriteeriumidele peaksid tõendama kolmandast isikust audiitorid ning
3. täielik avalikustamine: kogu teave sertifitseeritud süsinikusidumise kohta peaks olema avalike registrite kaudu avalikult kättesaadav ja jälgitav.

Kooskõlas nende läbipaistvuskriteeriumidega kehtestatakse sertifitseerimissüsteemide tunnustamise protsess ning käitajad (st süsinikku siduvate tegevuste omanikud) saavad kasutada üksnes tunnustatud sertifitseerimissüsteeme, et tõendada vastavust QU.A.L.ITY-kriteeriumidele ja asjakohastele sertifitseerimismeetoditele.

Seoses sellega võrreldakse mõjuhindangus kahte juhtimisvarianti, mis erinevad selle poolest, kes vastutab sertifitseerimissüsteemide tunnustamise eest: liikmesriigid (variant G1) või komisjon (variant G2). Analüüsi tulemusena leitakse, et variant G2 toimib kõige paremini, kuna tagab usaldusväärse ja ühtlustatud sertifitseerimisprotsessi ning edendab süsiniku sidumise sertifitseerimise siseturgu, minimeerides ühtlasi ametiasutuste halduskulusid.

Kokkuvõttes on eelistatud poliitikavariant selline, mille puhul komisjon i) töötab ekspertide ja sidusrühmadega konsulteerides välja sertifitseerimismeetodid ning ii) ühtlustab tunnustatud sertifitseerimissüsteemide abil sertifitseerimisraamistiku ja QU.A.L.ITY-kriteeriumide rakendamist.

Mõjuhindangus kaalus komisjon ka ettepaneku kooskõla Euroopa kliimamääruses seatud eesmärkidega, nagu on ette nähtud Euroopa kliimamääruse artikli 6 lõikes 4. Komisjon leidis, et süsinikku siduva majandamise lähenemisviisid võivad aidata saavutada seadusandliku paketi „Eesmärk 55“ LULUCFi sektori jaoks kavandatud eraldiseisvat 2030. aasta eesmärki (310 miljonit CO₂ ekvivalenttonni), ületades seega Euroopa kliimamäärusega kehtestatud LULUCFi sektori süsiniku sidumise panust (maksimaalselt 225 miljonit CO₂ ekvivalenttonni) kogu majandust hõlmavasse 55 % eesmärki. Euroopa kliimamäärus sisaldab ka eesmärki, et liit muutuks 2050. aastaks kliimanetraalseks ja saavutaks pärast seda negatiivsed heitkogused, kuid selle eesmärgi saavutamiseks peab liit süsinikku siduvate tegevuste rakendamist suurendama. Mõjuhindangus analüüsitakse poliitikavariante, mis kõrvaldavad tulemuslike süsinikku siduvate tegevuste rakendamist pärssivad tõkked, kuid mis ei tohiks takistada kasvuhuonegaaside heite vähendamise meetmete võtmist.

Õiguskontrollikomitee esitas mõjuhindangu kohta positiivse arvamuse ja soovitusel aruande täiustamiseks, et selles näidataks paremini, et usaldusväärse sertifitseerimisraamistiku puudumine on süsinikku siduvate tegevuste arendamisel peamine takistus, ning esitataks läbipaistvamalt kõik meetodika ja juhtimisega seotud poliitikavalikud.

Seetõttu lisati mõjuhindamise aruande lõppversiooni järgmised aspektid:

- sissejuhatuses täpsustati algatuse tausta (st süsiniku sidumise rolli 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamisel ja praeguse poliitika lähtetsenaariumi) ja vabatahtlikkust;
- probleemi määratlemisel on lisatud uusi viiteid, et kinnitada tuvastatud probleemide (eelkõige usalduse puudumise) olemasolu ja ulatust ning rõhutada rahvusvaheliselt ühtlustatud raamistiku tähtsust sidusrühmade väljendatud seisukohtades;
- eesmärke käsitlevas osas selgitati, et neljast QU.A.L.ITY-kriteeriumist koosneva nimekirja puhul järgitakse üldist konsensust selle suhtes, mis on enamiku olemasolevate sertifitseerimismeetodite kohaselt kvaliteetne sertifitseerimine, ning poliitikavariante kirjeldavas osas sisaldab kriteeriumide tutvustus nüüd rohkem argumente asjakohastest lisadest;

- raamistiku vabatahtlikkuse arvessevõtmiseks lisati mitu täpsustust (nt eesmärk tagada „võrdsed tingimused“ on ümber sõnastatud kui „ühtlustamine“);
- kõrvalejätud poliitikavariante käsitlevas osas selgitatakse paremini, miks jäeti sertifitseerimisraamistiku poliitika kohustuslik kasutamine kõrvale;
- mõju hindamist käsitlevas osas osutatakse vabatahtlikkustele kui riskile, mis võib kahjustada algatuste edukust, ja esitatakse meetmed selle riski maandamiseks;
- poliitikavariantide hindamisel tehakse paremini kindlaks tõkked, mis takistavad süsinikku siduvate tegevuste suuremat rakendamist, ning selgitatakse, kuidas sertifitseerimisraamistik need tõkked kõrvaldab; selles osas selgitatakse ka eeldatavaid kasusid ja kulusid käsitlevate kvalitatiiivsete aruannetega seotud ebakindlust;
- põhimõtet „üks sisse, üks välja“ käsitlev osa on toodud lisast põhiteksti;
- algatuse seiret ja hindamist käsitlev osa sisaldab üksikasjalikumaid tegevuseesmärke.
- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Oluline mõju liidu eelarvele on seotud muude kui seadusandlike aktide ettevalmistamisega ja süsiniku sidumise eksperdirühma tegevusega.

Ettepanekuga nähakse ette mitme delegeeritud õigusakti ja rakendusakti paralleelne ettevalmistamine pärast kavandatud määruse jõustumist. Kõige olulisem on võtta vastu delegeeritud õigusaktid, milles sätestatakse erinevate süsinikku siduvate tegevuste (nt püsiv sidumine, süsinikku siduv majandamine ja süsiniku säilitamine toodetes) sertifitseerimise meetodid.

Nende väga tehniliste muude kui seadusandlike aktide ettevalmistamisel abistab komisjoni süsiniku sidumise eksperdirühm. Eksperdirühm moodustatakse ligikaudu 70 liikmest ja sellel võib olla mitu alarühma, sealhulgas täiendavate eksperditeadmiste pakkumiseks. Komisjoni abistab eksperdirühma haldamisel väline töövõtja.

Komisjoni puhul on mõju eelarvele seotud ka selliste era- või avalik-õiguslike sertifitseerimissüsteemide tunnustamise protsessiga, mis vastutaksid sertifitseerimisraamistiku rakendamise eest ühes või mitmes liikmesriigis. Mõju eelarvele on ette näha ka nende liikmesriikide puhul, kes kavatsevad riikliku sertifitseerimissüsteemi luua ja seda hallata, sealhulgas seoses sõltumatute sertifitseerimisasutuste järelevalvega ning riikliku registri loomise ja haldamisega.

Üksikasjalik mõju eelarvele ning käesoleva ettepanekuga nõutavad inim- ja haldusressursid on esitatud finantselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kooskõlas 2021. aasta novembris avaldatud parema õigusloome suunistega ja eelkõige vahendiga nr 38 koostab komisjon rakendusstrateegia pärast seda, kui kaasseadusandjad on

seadusandliku ettepaneku vastu võtnud. Strateegias esitatakse erinevad kasutusele võetavad nõuetele vastavuse edendamise vahendid ning käsitletakse ka digitaalse rakendamisega seotud aspekte.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatud määruse sätted ja struktuur vastavad algatuse eesmärgile luua suure kliima- ja keskkonnavalase terviklikkusega süsiniku sidumise jaoks läbipaistev ja usutav sertifitseerimisraamistik, et toetada füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes on lisaks võimaluste piires kasvuhoonegaaside heite vähendamisele valmis tegema täiendavaid jõupingutusi ja muutma oma tegevuse kestlikuks, võttes arvesse Euroopa rohelises kokkuleppes seatud suuremaid kliimaeesmärke ja Euroopa kliimamääruses sätestatud 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärki.

Kavandatud määruse peamised sätted on järgmised.

Artiklis 1 sätestatakse määruse eesmärk ja kohaldamisala. Käesoleva ettepaneku eesmärk on soodustada vabatahtliku liidu sertifitseerimisraamistiku abil süsiniku kvaliteetses sidumist. Selles artiklis täpsustatakse ka ettepaneku üldine struktuur, mis koosneb kolmest sambast: esimene hõlmab nelja kvaliteedikriteeriumi, mille kumulatiivse järgimise korral võib süsiniku sidumise sertifitseerida. Teises sambas nähakse ette tõendamis- ja sertifitseerimisprotsessi põhielemendid. Kolmandas sambas sätestatakse liidu sertifitseerimisraamistiku rakendamise eest vastutavate sertifitseerimissüsteemide toimimise eeskirjad.

Artiklis 2 sätestatakse kavandatud määruse sätete puhul vajalikud põhiterminid, eelkõige määratletakse selles süsiniku sidumise ja süsinikku siduva tegevuse mõisted.

Artiklis 3 määratakse kindlaks kaks tingimust, mille täitmise korral võib süsiniku sidumise liidu sertifitseerimisraamistiku alusel sertifitseerida: esiteks tuleb see saavutada süsinikku siduvate tegevustega, mis vastavad kvaliteedikriteeriumidele, ja teiseks peab sõltumatu sertifitseerimisasutus seda tõendama.

Kavandatud määruse esimene sammad on sätestatud artiklites 4–8. Artikliga 4 kehtestatakse eeskirjad süsiniku netosidumisega seotud kasu arvutamiseks võrreldes lähtetasemega, samas kui artiklites 5, 6 ja 7 sätestatakse süsinikku siduvate tegevuste täiendavuse, pikaajalise säilitamise ja kestlikkusega seotud kvaliteedikriteeriumid. Artikliga 8 antakse komisjoni volitused selliste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks, millega kehtestatakse kohandatud sertifitseerimismeetodid kvaliteedikriteeriumidele vastavuse hindamiseks. I lisas loetletakse elemendid, mida need sertifitseerimismeetodid peavad sisaldama.

Kavandatud määruse teine sammad, mis käsitleb nõuetele vastavuse sertifitseerimist, on sätestatud artiklites 9 ja 10.

Artiklis 9 sätestatakse kahest etapist koosneva sertifitseerimismenetluse põhielemendid. Algetapis esitab käitaja sertifitseerimisasutusele põhjaliku teabe, mis käsitleb süsinikku siduvat tegevust ja selle eeldatavat vastavust kvaliteedikriteeriumidele. Sertifitseerimisasutus teeb käitaja väidete tõendamiseks auditi, avaldab sertifitseerimisauditi aruande ja väljastab kvaliteedikriteeriumide täitmise korral sertifikaadi.

Teises etapis teeb sertifitseerimisasutus uuestisertifitseerimisauditi, et kontrollida, kas süsinikku siduvat tegevust on rakendatud nõuetekohaselt ja täielikus kooskõlas kvaliteedikriteeriumidega, ning avaldab uuestisertifitseerimisauditi aruande ja väljastab ajakohastatud sertifikaadi, mille alusel annab sertifitseerimissüsteem välja ja registreerib sertifitseeritud süsinikusidumisühikud. II lisas loetletakse sertifikaadile kantav miinimumteave.

Artiklis 10 sätestatakse sertifitseerimisasutuste suhtes kohaldatavad miinimumtingimused, et tagada nende pädevus sertifitseerimisauditeid läbi viia ning nende sõltumatus ja erapooletus. Samuti kehtestatakse sellega liikmesriikidele kohustus teostada sertifitseerimisasutuste tegevuse üle järelevalvet.

Sertifitseerimissüsteeme käsitlev kolmas sammas on sätestatud artiklites 11–14. Artiklis 11 sätestatakse käitajate kohustus kasutada komisjoni tunnustatud sertifitseerimissüsteeme, et tõendada vastavust kvaliteedikriteeriumidele. Selles artiklis sätestatakse ka sertifitseerimissüsteemide toimimise suhtes kohaldatavad nõuded, sealhulgas meetmed hea valitsemistava, läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks.

Artikliga 12 kehtestatakse sertifitseerimissüsteemidele kohustus luua süsinikku siduvate tegevuste ja süsinikusidumisühikute andmeid sisaldavad avalikud registrid ning neid hallata. Pettuste ja topeltarvestuse vältimiseks on väga oluline, et registrid kasutaksid automaatsüsteeme ja oleksid koostalitlusvõimelised.

Artiklis 13 sätestatakse õiguslik alus sertifitseerimissüsteemide tunnustamiseks komisjoni otsustega ning artiklis 14 sätestatakse sertifitseerimissüsteemide aruandlusnõuded.

Artikliga 18 nähakse ette määruse läbivaatamise: esimest korda kolm aastat pärast selle jõustumist ja hiljemalt 2028. aasta lõpuks ning seejärel korrapäraste ajavahemike järel pärast iga Pariisi kokkuleppe kohaselt tehtud kokkuvõtet.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²⁰,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²¹,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Rahvusvaheline kogukond on vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppele²² (edaspidi „Pariisi kokkulepe“) nõustunud hoidma üleilmse keskmise temperatuuri tõusu tunduvalt alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ning jätkama jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni industriaalühiskonna eelse tasemega võrreldes. Liit ja selle liikmesriigid on Pariisi kokkuleppe osalised ning kindlalt pühendunud kokkulepet rakendama, vähendades kasvuhoonegaaside heidet ja suurendades süsiniku sidumist.
- (2) Üleilmsel tasandil osutatakse valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) uusimas aruandes²³ kahanevale tõenäosusele, et globaalne soojenemine hoitakse 1,5 °C piires, kui eelseisvatel kümnenditel ei suudeta kasvuhoonegaaside heidet kiiresti ja ulatuslikult vähendada. IPCC aruandes märgitakse ka selgelt, et süsinikdioksiidi sidumine raskesti vähendatava jääkheite tasakaalustamiseks on vältimatu, kui tahetakse jõuda süsinikdioksiidi (CO₂) või kasvuhoonegaaside netonullheiteni. See nõuab ulatuslikku kestlikku tegevust CO₂ kogumiseks ja sidumiseks atmosfäärist ning selle püsivaks säilitamiseks geoloogilistes süsinikutalletajates, maismaa- ja mereökosüsteemides või toodetes. Praegu ja praeguse poliitikaga ei ole liit süsiniku vajalikul määral sidumise graafikus: süsiniku sidumine maismaaökosüsteemides on viimastel aastatel vähenenud ja liidus ei toimu praegu märkimisväärset süsiniku tööstuslikku eemaldamist.

²⁰ ELT C [...], [...], lk [...]

²¹ ELT C [...], [...], lk [...]

²² Heaks kiidetud nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsusega (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

²³ IPCC III töörühm (2022), tehniline kokkuvõte väljaandes „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Sixth Assessment Report“ (link).

- (3) Käesoleva määruse eesmärk on töötada välja liidu vabatahtlik süsiniku sidumise sertifitseerimise raamistik, et soodustada süsiniku kvaliteetset sidumist, mille puhul võetakse täielikult arvesse elurikkuse ja nullsaaste eesmärke. See on vahend, mis aitab täita Pariisi kokkuleppe alusel seatud liidu eesmärke, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119²⁴ sätestatud eesmärki saavutada 2050. aastaks ühiselt kliimanetraalsus. Liit on samuti võtnud kohustuse jõuda pärast 2050. aastat negatiivse heiteni. Oluline vahend, mille abil saab suurendada süsiniku sidumist maismaaökosüsteemides, on praegu läbivaatamisel olev Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/841²⁵. Läbivaatamine on kavandatud selleks, et seada liidule 2030. aastaks süsiniku netosidumise eesmärk 310 miljonit CO₂ ekvivalenttonni ja määrata igale liikmesriigile vastavad eesmärgid.
- (4) Liidu sertifitseerimisraamistik aitab arendada liidus süsinikku siduvaid tegevusi, mille tulemuseks on üheselt mõistetav süsiniku netosidumisega seotud kasu ja mille puhul välditakse rohepesu. Süsinikku siduva majandamisega seoses peaks nimetatud sertifitseerimisraamistik soodustama ka selliseid süsinikku siduvaid tegevusi, millel on elurikkuse seisukohast kaasnevad hüved ja mis aitavad seega saavutada liidu looduse taastamise määruses sätestatud looduse taastamise eesmärke. Liidu sertifitseerimisraamistik on ülioluline selleks, et saavutada rahvusvahelistes lepingutes ja liidu õigusaktides liidule seatud kliimamuutuste leevendamise eesmärgid.
- (5) Toetamaks käitajaid, kes soovivad teha lisajõupingutusi, et suurendada süsiniku sidumist kestlikul viisil, tuleks liidu sertifitseerimisraamistikus võtta arvesse erinevaid süsinikku siduvate tegevuste liike ning nende eripärasid ja keskkonnamõju. Seepärast tuleks käesolevas määruses selgelt määratleda süsiniku sidumine, süsinikku siduvad tegevused ja muud liidu sertifitseerimisraamistiku elemendid.
- (6) Käesolevas määruses tuleks sätestada nõuded, millele vastavat süsiniku sidumist võib liidu sertifitseerimisraamistiku alusel sertifitseerida. Selleks tuleks süsiniku sidumist täpselt ja usaldusväärset kvantifitseerida ning sidumine tuleks saavutada üksnes selliste süsinikku siduvate tegevustega, mis annavad süsiniku netosidumisega seotud kasu, mis on täiendavad, mille eesmärk on säilitada süsinikku pikaajaliselt ning millel on kestlikuseesmärkidele neutraalne mõju või mis pakuvad neid eesmärke toetavaid kaasnevaid hüvesid. Lisaks peaks süsiniku sidumist auditeerima sõltumatu kolmas isik, et tagada sertifitseerimisprotsessi usutavus ja usaldusväärsus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ²⁶ on kehtestatud liidu kohustuslikud CO₂ hinnastamise eeskirjad, millega reguleeritakse kõnealuse direktiiviga hõlmatud tegevusaladest tuleneva heite käsitlemist. Käesolev määrus ei tohiks piirata direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamist, välja arvatud seoses sellise säästlikust biomassist pärit heite sidumise sertifitseerimisega, mis on nimetatud direktiivi IV lisa kohaselt nullmääraga.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

- (7) Süsinikku siduv tegevus peaks andma süsiniku netosidumisega seotud kasu, mis näitab, et tegevusel on kliimale positiivne mõju. Süsiniku netosidumisega seotud kasu tuleks arvutada kahes etapis. Esiteks peaksid käitajad arvutama süsiniku täiendava sidumise, mis on saavutatud süsinikku siduva tegevuse tulemusel võrreldes lähtetasemega. Eelistada tuleks standardlähetaset, mis kajastab võrreldavate tegevuste tavapärasest toimet sarnastes sotsiaalsetes, majanduslikes, keskkonna- ja tehnoloogilistes tingimustes ning geograafilistes asukohtades, sest niiviisi tagatakse objektiivsus, vähendatakse nõuete täitmisega seotud ja muid halduskulusid ning tunnustatakse positiivselt esimategutsajaid, kes juba viivad ellu süsinikku siduvat tegevust. Süsinikku siduva majandamise kontekstis tuleks edendada olemasoleva digitehnoloogia, sealhulgas elektrooniliste andmebaaside ja geoinfosüsteemide, kaugseire, tehisintellekti ja masinõppe, samuti elektrooniliste kaartide kasutamist, et vähendada lähtetasemete määramise ning süsinikku siduvate tegevuste seire kulusid. Kui aga sellist standardlähetaset ei ole võimalik määrata, võib kasutada projektipõhist lähetaset, mis põhineb käitaja individuaalsetel tulemustel. Selleks et kajastada sotsiaalset, majanduslikku, keskkonnaalast ja tehnoloogia arengut ning ergutada kestvaid püüdlusi, mis oleksid kooskõlas Pariisi kokkuleppega, tuleks lähtetasemeid korrapäraselt ajakohastada.
- (8) Teise sammuna tuleks süsiniku netosidumisega seotud kasu kvantifitseerimisel maha arvata kasvuhoonegaaside heite mis tahes suurenemine, mis on süsinikku siduva tegevuse elluviimisega seotud. Heide, mida tuleks arvesse võtta, hõlmab otseheidet, näiteks sellist, mis tuleneb suuremast kasutatud väetise-, kütuse- või energiakogusest, ja kaudset heidet, näiteks sellist, mis tekib maakasutuse muutuse tagajärjel, millega kaasneb põllumajandusliku tootmise kõrvaletõrjumise tõttu omakorda oht toiduga kindlustatusele. Süsinikku siduva tegevuse tulemusel saavutatud kasvuhoonegaaside heite vähenemist ei tohiks süsiniku netosidumisega seotud kasu kvantifitseerimisel arvesse võtta, vaid seda tuleks pidada kaasnevaks hüveks, mis aitab täita kliimamuutuste leevendamise seotud kestlikkuseesmärki; sertifikaatidel kajastamisega võib kasvuhoonegaaside heite vähenemine (nagu ka muud kestlikkusega seotud kaasnevad hüved) suurendada sertifitseeritud seotud süsiniku väärtust.
- (9) Süsinikku siduva tegevuse tulemuseks on süsiniku netosidumisega seotud kasu siis, kui lähtetasemest suurem süsinikusidumine ületab kasvuhoonegaaside heite mis tahes suurenemise, mille süsinikku siduva tegevuse elluviimine on põhjustanud. Näiteks sellise tegevuse puhul, mille korral süsinik säilitatakse püsivalt seda maa alla juhtides, peaks püsivalt säilitatud süsiniku kogus olema suurem kui tööstusprotsessist tekkiv energiaga seotud kasvuhoonegaaside heide. Süsinikku siduva majandamise puhul peaks metsastamise tulemusel seotud süsiniku kogus või turbaalade taassoostamise abil pinnases hoitava süsiniku kogus olema suurem kui süsinikku siduva tegevuse elluviimisel kasutatud masinate heide või maakasutuse kaudsest muutusest tulenev heide, mida võib põhjustada CO₂ leke.
- (10) Süsiniku sidumist tuleks kvantifitseerida asjakohaselt, täpselt, täielikult, järjepidevalt ja võrreldaval viisil. Mõõtemääramatusest tuleks nõuetekohaselt teatada ja seda tuleks arvesse võtta, et piirata atmosfäärist seotud süsinikdioksiidi koguse ülehindamise riski. Süsinikku siduva majandamisega saavutatud sidumist tuleks kvantifitseerida suure täpsusega, et tagada kõrgeim kvaliteet ja vähendada võimalikult palju määramatust. Lisaks tuleb liidu kliima- ja elurikkuseesmärkide vahelise koostoime soodustamiseks nõuda tõhusamat maa seiret, mis aitab kaitsta ja parandada süsiniku looduspõhise sidumise vastupidavust kogu liidus. Heitkoguste ja sidumise satelliit- ja kohapealne

seire ning sellekohane aruandlus peab olema nende lähenemisviisidega tihedalt seotud, sellises seires ja aruandluses tuleb kasutada parimal viisil ära liidu programmide, näiteks Copernicuse raames kättesaadavat kõrgetasemelist tehnoloogiat, kasutades täielikult ära juba olemasolevaid vahendeid, ning selles tuleks tagada koosõla kasvuhoonegaaside riiklike inventuuridega.

- (11) Selleks et liidu sertifitseerimisraamistik annaks stiimuli siduda süsinikku rohkem kui saavutataks tavapärase tavadega, peaks süsinikku siduv tegevus olema täiendav. Seetõttu peaks selline tegevus kätkema endas enamat kui kohustuslike nõuetega ette nähtud, st käitajad peaksid tegelema tegevusega, mida kohaldatav õigus neilt juba ei nõua. Lisaks peaks süsinikku siduvat tegevust ajendama sertifitseerimisega kaasnev ergutav mõju. Selline mõju esineb siis, kui tänu sertifitseerimisele saadav võimalik tulu annab stiimuli muuta käitaja tegutsemist selliselt, et ta hakkab ellu viima täiendavat süsinikku siduvat tegevust, et saavutada süsiniku täiendav sidumine.
- (12) Standardlähettase peaks kajastama seadusjärgseid ja turutingimusi, milles süsinikku siduvat tegevust ellu viiakse. Kui käitajat kohustab süsinikku siduvat tegevust ellu viima kohaldatav õigus või kui tegevuse jaoks ei ole vaja mingit stiimulit, kajastuvad tegevuse tulemused lähettasemes. Seepärast tuleks eeldada, et süsinikku siduv tegevus on täiendav siis, kui selle tulemusena seotakse süsinikku üle sellise lähettaseme. Standardlähettaseme kasutamine peaks seega lihtsustama käitajate jaoks täiendavuse tõendamist. Seetõttu peaks see vähendama sertifitseerimisprotsessi halduskoormust, mis on eriti oluline väikemaavaldajate jaoks.
- (13) Atmosfääris sisalduv ja biogeenne süsinik, mis on kogutud ja säilitatud süsinikku siduva tegevuse teel, võib looduslikel ja inimtekkelistel põhjustel tagasi atmosfääri vabaneda. Seetõttu peaksid käitajad võtma selle riski maandamiseks kõik asjakohased ennetusmeetmed ja nõuetekohaselt jälgima, et süsinikku säilitatakse kogu seireperioodil, mis on asjaomase süsinikku siduva tegevuse jaoks ette nähtud. Sertifitseeritud süsinikusidumise kehtivus peaks sõltuma süsiniku säilitamise eeldatavast kestusest ja asjaomase süsinikku siduva tegevusega seostatavatest süsiniku vabanemise riskidest. Tegevus, mille tulemusel säilitatakse süsinik geoloogilistes formatsioonides, annab piisava kindluse, et süsinik on säilitatud väga pika ajaks, s.o mitmeks sajandiks, ja seega võib seda pidada süsiniku püsivaks säilitamiseks. Süsinikku siduva majandamise või toodetes süsiniku säilitamise puhul esineb suurem risk, et süsinik lastakse tahtlikult või tahtmatult tagasi atmosfääri. Selle riski arvessevõtmiseks tuleks süsinikku siduva majandamise ja toodetes süsiniku säilitamise teel saavutatud sertifitseeritud süsinikusidumisele seada kehtivusaja lõppkuupäev, mis vastab asjaomase seireperioodi lõpule. Pärast seda tuleks eeldada, et süsinik on tagasi atmosfääri vabanenud, välja arvatud juhul, kui käitaja tõendab katkematu seire abil, et süsinikku säilitatakse jätkuvalt.
- (14) Lisaks meetmetele, mille eesmärk on vähendada seireperioodil süsiniku tagasi atmosfääri vabanemise riski, tuleks süsiniku vabanemise juhtude käsitlemiseks kehtestada asjakohased vastutusmehhanismid. Sellised mehhanismid võivad hõlmata näiteks süsinikusidumisühikute mahaarvamist, ühiseid süsinikusidumisühikute puhvreid või kontosid ning eelkindlustusmehhanisme. Kuna CO₂ maapõues säilitamise ja lekkega seotud vastutusmehhanismid ja parandusmeetmed on juba sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2003/87/EÜ ja 2009/31/EÜ,²⁷ tuleks

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja

kohaldada neid vastutusmehhanisme ja parandusmeetmeid, et vältida topeltreguleerimist.

- (15) Süsinikku siduvatel tegevustel on suur potentsiaal pakkuda kestlikkuse seisukohast kõigile kasulikke lahendusi, isegi kui kompromisse ei saa välistada. Seepärast on asjakohane kehtestada kestlikkuse miinimumnõuded tagamaks, et süsinikku siduv tegevus avaldaks kestlikkuseesmärkidele, s.o kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine, vee ja mereressursside kestlik kasutamise ja kaitse, üleminek ringmajandusele ning saastuse vältimine ja tõrje, neutraalset mõju või pakuks neid toetavaid kaasnevaid hüvesid. Need kestlikkusnõuded peaksid asjakohasel juhul ja kohalikke tingimusi arvesse võttes tuginema komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2021/2139²⁸ sätestatud tehnilistele sõelumiskriteeriumidele, mille alusel otsustatakse, kas metsa majandamine ja CO₂ püsiv maapõues säilitamine vastavad olulise kahju ärahoidmise põhimõttele, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001²⁹ artiklis 29 metsa ja põllumajandusliku biomassi tooraine suhtes sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele. Tavasid, mis avaldavad elurikkusele kahjulikku mõju, näiteks monokultuursete metsaistanduste kasvatamine, ei tohiks sertifitseerimisel arvesse võtta.
- (16) Majandamistavad, millega seotakse atmosfäärist CO₂, aitavad saavutada kliimanetraalsuse eesmärki ja nende eest tuleks pakkuda tasu kas ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) või muude avaliku või erasektori algatuste kaudu. Eelkõige tuleks käesolevas määruses võtta arvesse majandamistavasid, millele on osutatud kestlikke süsinikuringeid käsitlevas teatises³⁰.
- (17) Käitajad või käitajarühmad võivad teatada kaasnevatest hüvedest, mis aitavad saavutada kestlikkuseesmärke rohkem kui oleks võimalik vaid kestlikkuse miinimumnõudeid täites. Selleks peaks nende aruandlus vastama komisjoni välja töötatud sertifitseerimismeetoditele, mis on kohandatud erinevatele süsinikku siduvatele tegevustele. Sertifitseerimismeetodid peaksid nii palju kui võimalik andma stiimuli luua elurikkusega seotud kaasnevaid hüvesid, mis ületavad kestlikkuse miinimumnõudeid. Need täiendavad kaasnevad hüved suurendavad sertifitseeritud seotud süsiniku majanduslikku väärtust ja käitajate tulu. Neil kaalutlustel on asjakohane, et komisjon peaks esmatähtsaks kohandatud sertifitseerimismeetodite väljatöötamist selliste süsinikku siduvate majandamistegevuste jaoks, mis toovad elurikkuse seisukohast märkimisväärseid kaasnevaid hüvesid.
- (18) On asjakohane töötada erinevate süsinikku siduvate tegevuste jaoks välja üksikasjalikud sertifitseerimismeetodid, et kohaldada käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriume ühtlustatud, kontrollitaval ja võrreldaval viisil. Need meetodid peaksid tagama süsinikku siduvast tegevusest tuleneva süsiniku netosidumisega seotud

direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

²⁸ Komisjoni 4. juuni 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2139, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaeesmärke (ELT L 442, 9.12.2021, lk 1).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

³⁰ Komisjoni teatis „Kestlikud süsinikuringed“ (COM (2021) 800).

kasu usaldusväärse ja läbipaistva sertifitseerimise, mille puhul välditakse käitajatele või käitajarühmadele, eelkõige väikepõllumajandustootjatele ja -metsaomanikele ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist. Selleks tuleks komisjonile anda õigus täiendada käesolevat määrust delegeeritud õigusaktidega, millega kehtestatakse erinevate süsinikku siduvate tegevuste jaoks üksikasjalikud sertifitseerimismeetodid. Need meetodid tuleks välja töötada tihedas koostöös süsiniku sidumise eksperdirühma ja kõigi teiste huvitatud osalejatega. Meetodid peavad põhinema parimatel kättesaadavatel teaduslikel tõenditel, tuginema süsiniku sidumise sertifitseerimise valdkonnas olemasolevatele avaliku ja erasektori süsteemidele ja meetoditele ning neis tuleks arvesse võtta kõiki asjakohaseid liikmesriikide ja liidu tasandil vastu võetud standardeid ja eeskirju.

- (19) Selleks et sertifitseerimisprotsess oleks usutav ja usaldusväärne, peaks süsinikku siduvat tegevust auditeerima sõltumatu kolmas isik. Eelkõige tuleks enne süsinikku siduva tegevuse elluviimist teha esmane sertifitseerimisaudit, et tõendada tegevuse vastavust käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriumidele, sealhulgas eeldatava süsiniku netosidumisega seotud kasu õiget kvantifitseerimist. Süsinikku siduva tegevuse suhtes tuleks samuti teha perioodilisi uuestisertifitseerimisauditeid, et tõendada saavutatud süsinikusidumise nõuetele vastavust. Selleks tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada süsinikku siduva tegevuse kirjelduse ning sertifitseerimis- ja uuestisertifitseerimisauditi aruande struktuur, tehnilised üksikasjad ning miinimumteave, mida need peavad sisaldama.
- (20) Selleks et kliimamuutuste leevendamise meetmeid saaks kulutõhusalt rakendada ja et tagada maavalajate osalemine süsinikku siduvas majandamises, on väga tähtis varustada nad paremate teadmiste, vahendite ja meetoditega süsiniku sidumise paremaks hindamiseks ja optimeerimiseks. See on eriti oluline liidu väikepõllumajandustootjate ja -metsaomanike jaoks, kel sageli puudub oskusteave ja asjatundlikkus, mida on vaja süsinikku siduvate tegevuste elluviimiseks ning nõutavate kvaliteedikriteeriumide ja nendega seotud sertifitseerimismeetodite järgimiseks. Seepärast on asjakohane nõuda, et tootjaorganisatsioonid hõlbustaksid asjakohaste nõustamisteenuste osutamist, et anda oma liikmetele tehnilist nõu. Ühise põllumajanduspoliitika ja riikliku riigiabiga saab rahaliselt toetada põllumajandustootjatele ja metsamajandajatele mõeldud nõustamisteenuseid, teadmiste vahetamist, koolitusi, teavitusemeetmeid ja interaktiivseid innovatsiooniprojekte.
- (21) On asjakohane, et süsiniku sidumise sertifikaadid toetaksid mitmesuguseid lõppkasutusi, näiteks riiklike ja ettevõtjate kasvuhoonegaaside inventuuride koostamist, sealhulgas seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/841,³¹ ettevõtjate kliima- ja muude keskkonnaväidete (sh elurikkusega seotud väidete) tõendamist või tõendatud süsinikusidumisühikute vahetamist vabatahtlike süsinikdioksiidi kompenseerimise turgude kaudu. Selleks peaks sertifikaat sisaldama täpset ja läbipaistvat teavet süsinikku siduva tegevuse, sealhulgas kogusidumise ja süsiniku netosidumisega seotud kasu kohta, mis vastavad käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriumidele. Komisjonile tuleks samuti anda õigus võtta vastu

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

delegeeritud õigusakte, et täpsustada või muuta II lisa, milles on sätestatud miinimumteave, mida sertifikaadid peavad sisaldama.

- (22) Täpse, usaldusväärse ja läbipaistva tõendamise tagamiseks peaks süsinikku siduvat tegevust sertifitseerivatel sertifitseerimisasutustel olema nõutavad pädevused ja oskused ning riiklikud akrediteerimisasutused peaksid olema nad akrediteerinud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 765/2008³². Võimalike huvide konfliktide vältimiseks peaksid sertifitseerimisasutused olema ka täiesti sõltumatud käitajast, kes sertifitseeritavat tegevust ellu viib. Lisaks peaksid liikmesriigid aitama tagada sertifitseerimisprotsessi nõuetekohase rakendamise, tehes riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeritud sertifitseerimisasutuste tegevuse üle järelevalvet ja teavitades sertifitseerimissüsteeme asjakohastest tähelepanekutest nõuetele mittevastavuse kohta.
- (23) Käitajad peaksid kasutama sertifitseerimissüsteeme, et tõendada käesoleva määruse järgimist. Seepärast peaksid sertifitseerimissüsteemid põhinema usaldusväärsetel ja läbipaistvatel eeskirjadel ja menetlustel ning tagama täpsuse, usaldusväärset, terviklikkuse ja päritolu salgamise vääramise ning kaitse käitajate esitatava teabe ja andmetega seotud pettuse eest. Samuti peaksid need tagama tõendatud süsinikusidumisühikute õige arvestuse, eelkõige vältides topeltarvestust. Selleks tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakendusakte, sealhulgas sertifitseerimissüsteemides kohaldatavad asjakohased usaldusväärset, läbipaistvust, arvestust ja sõltumatut auditit käsitlevad standardid, et tagada käitajate ja sertifitseerimissüsteemide suhtes kohaldatavate eeskirjadega seoses vajalik õiguskindlus. Et sertifitseerimisprotsess oleks kulutõhus, peaks kõnealuste ühtlustatud tehniliste sertifitseerimiseeskirjade eesmärk olema ka vähendada käitajate või käitajarühmade, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde), sealhulgas väikepõllumajandustootjate ja -metsamajandajate tarbetut halduskoormust.
- (24) Selleks et tagada sertifitseerimise üle usaldusväärne ja ühtlustatud kontroll, peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu otsuseid, millega tunnustatakse sertifitseerimissüsteeme, mis vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele, sealhulgas seoses tehnilise pädevuse, usaldusväärset, läbipaistvuse ja sõltumatu auditiga. Sellised tunnustamisotsused peaksid olema ajaliselt piiratud. Komisjonile tuleks seega anda õigus võtta vastu rakendusakte sertifitseerimissüsteemide liidupoolse tunnustamise sisu ja menetluste kohta.
- (25) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni³³ (Århusi konventsioon) sätteid, mis käsitlevad keskkonnainfo kättesaadavust, üldsuse osalemist keskkonnaasjade otsustamises ning õiguskaitse kättesaadavust keskkonnaküsimustes, eelkõige sätteid, mis käsitlevad üldsuse kaasamist ja õiguskaitse kättesaadavust, kohaldatakse jätkuvalt, kui see on asjakohane.

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

³³ Nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsus 2005/370/EÜ keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 124, 17.5.2005, lk 1).

- (26) Sertifitseerimissüsteemides tuleks luua ja käigus hoida koostalitlusvõimelised avalikud registrid, et tagada süsiniku sidumise sertifikaatide läbipaistvus ja täielik jälgitavus ning vältida pettuse ja topeltarvestuse riski. Pettusega võib tegemist olla juhul, kui sama süsinikku siduva tegevuse kohta antakse välja rohkem kui üks sertifikaat, sest tegevus on registreeritud kahe eri sertifitseerimissüsteemi alusel või samas süsteemis kaks korda. Pettus võib esineda ka siis, kui sama sertifikaati kasutatakse mitu korda, et esitada süsinikku siduva tegevuse või süsinikusidumisühiku alusel sama väide. Registrites tuleks säilitada süsiniku sidumise sertifitseerimise protsessi tulemusena koostatud dokumendid, sealhulgas sertifitseerimis- ja uuestisertifitseerimisauditi aruannete kokkuvõtted, sertifikaadid ja ajakohastatud sertifikaadid, ning need tuleks teha elektroonilisel kujul üldsusele kättesaadavaks. Registrites tuleks samuti registreerida sertifitseeritud süsinikusidumisühikud, mis vastavad liidu kvaliteedikriteeriumidele. Selleks et tagada ühtsel turul võrdsed tingimused, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakenduseeskirjad, milles sätestatakse kõnealuste registreeritud toimimise ja koostalitlusvõime standardid ja tehnilised eeskirjad.
- (27) Sertifitseerimissüsteemidel on süsiniku sidumise kvaliteedikriteeriumidele vastavuse tõendamisel oluline roll. Seepärast on komisjonil asjakohane nõuda, et sertifitseerimissüsteemid annaksid oma tegevuse kohta korrapäraselt aru. Aruanded tuleks avalikustada kas täielikult või asjakohasel juhul kokkuvõtlikul kujul, et suurendada läbipaistvust ja parandada komisjoni tehtavat järelevalvet. Lisaks annaks selline aruandlus komisjonile vajalikku teavet, et koostada sertifitseerimissüsteemide toimimise kohta aruanded, mille eesmärk on selgitada välja parimad tavad ja teha asjakohasel juhul ettepanek selliste parimate tavade edasiseks edendamiseks. Võrreldava ja järjepideva aruandluse tagamiseks tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse sertifitseerimissüsteemide koostatavate aruannete sisu ja vormi tehnilised üksikasjad.
- (28) Selleks et käitajad saaksid kohaldada käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriume ühtlustatud ja kulutõhusal viisil ning võttes arvesse erinevate süsinikku siduvate tegevuste eripärasid, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust üksikasjalike sertifitseerimismeetoditega, mida kohaldataks erinevate süsinikku siduvate tegevuste liikide puhul. Samuti peaks komisjonil olema võimalik muuta II lisa, milles on sätestatud miinimumteave, mida sertifikaadid peavad sisaldama. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et need konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes³⁴ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (29) Komisjonile antud rakendamisolulisi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁵. Käesolevas määruses sätestatud

³⁴ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

rakendamiseks peaks komisjoni käesoleva määruse kohaste ülesannete täitmisel abistama kliimamuutuste komitee, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999³⁶ artikli 44 lõikele 3.

- (30) Komisjon peaks käesoleva määruse rakendamise läbi vaatama kolme aasta möödumisel pärast määruse jõustumist ja seejärel hiljemalt kuue kuu möödumisel pärast Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel tehtud ülemaailmset kokkuvõtet. Nende läbivaatamiste käigus tuleks arvesse võtta liidu õigusaktidega seotud asjakohaseid suundumusi, tehnoloogia ja teaduse arengut, turuarengut süsiniku sidumise valdkonnas ja toiduga kindlustatust, sealhulgas toidu kättesaadavust ja taskukohasust, ning Pariisi kokkuleppe kohase ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi.
- (31) Käesoleva määruse eesmärke, nimelt edendada süsiniku kvaliteetset sidumist ja vähendada samal ajal võimalikult palju rohepesu ohtu, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada ning kavandatud meetme ulatuse ja mõju tõttu saab neid eesmärke paremini saavutada liidu tasandil. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määruse eesmärk on hõlbustada käitajatel või käitajarühmadel süsiniku sidumise kasutuselevõttu. Selleks luuakse käesoleva määrusega liidu vabatahtlik süsiniku sidumise sertifitseerimise raamistik, milles sätestatakse
 - a) liidus toimuva süsinikku siduva tegevuse kvaliteedi kriteeriumid;
 - b) süsiniku sidumise tõendamise ja sertifitseerimise eeskirjad;
 - c) sertifitseerimissüsteemide toimimise ja nende komisjonipoolse tunnustamise eeskirjad.
2. Seda liidu vabatahtlikku süsiniku sidumise sertifitseerimise raamistikku ei kohaldata direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluva heite suhtes, välja arvatud sellise säästlikust biomassist pärit süsinikdioksiidiheite säilitamine, mis on nimetatud direktiivi IV lisa kohaselt nullmääraga.

Artikkel 2

Mõisted

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
- a) „süsiniku sidumine“ – atmosfääris sisalduva või biogeense süsiniku säilitamine geoloogilistes süsinikutalletajates, biogeensetes süsinikutalletajates, kauakestvates toodetes ja materjalides ning merekeskkonnas või süsiniku biogeenset süsinikutalletajast atmosfääri vabanemise vähendamine;
 - b) „süsinikku siduv tegevus“ – üks või mitu käitaja rakendatavat tava või protsessi, mille tulemus on süsiniku püsiv säilitamine, süsiniku suurem kogumine biogeenses süsinikutalletajas, süsiniku biogeenset süsinikutalletajast atmosfääri vabanemise vähenemine või atmosfääris sisalduva või biogeense süsiniku säilitamine kauakestvates toodetes või materjalides;
 - c) „biogeenne süsinikutalletaja“ – maapealne biomass, maa-alune biomass, metsavaris, lagupuit ja mulla orgaaniline süsinik vastavalt määruse (EL) 2018/841 I lisa B osa punktidele a–e;
 - d) „käitaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kes viib ellu või kontrollib süsinikku siduvat tegevust või kellele on antud majanduslik otsustusõigus sellise tegevuse tehnilise toimimise üle;
 - e) „käitajarühm“ – juriidiline üksus, kes esindab rohkem kui üht käitajat ja vastutab selle eest, et need käitajad järgivad käesolevat määrust;
 - f) „seireperiood“ – ajavahemik, mille kestus määratakse kindlaks vastavalt süsinikku siduva tegevuse liigile ja mille jooksul käitaja seirab süsiniku säilitamist;
 - g) „süsiniku püsiv säilitamine“ – süsinikku siduv tegevus, millega tavatingimustes ja asjakohaseid majandamistavasid kasutades säilitatakse atmosfääris sisalduvat või biogeenset süsinikku mitu sajandit, sealhulgas bioenergia tootmine koos CO₂ kogumise ja säilitamisega ning CO₂ kogumine otse atmosfäärist ja selle säilitamine;
 - h) „süsinikku siduv majandamine“ – süsinikku siduv tegevus, mis on seotud maa majandamisega ja mille tulemusel suureneb süsiniku säilitamine elavas biomassis, surnud orgaanilises aines ja mullas, sest suurendatakse süsiniku kogumist ja/või vähendatakse süsiniku vabanemist atmosfääri;
 - i) „süsiniku säilitamine toodetes“ – süsinikku siduv tegevus, millega säilitatakse atmosfääris sisalduvat ja biogeenset süsinikku kauakestvates toodetes või materjalides;
 - j) „sertifitseerimisasutus“ – sõltumatu, akrediteeritud või tunnustatud vastavushindamisasutus, kes on sõlminud sertifitseerimissüsteemi raames lepingu sertifitseerimisauditite tegemiseks ja sertifikaatide väljaandmiseks;
 - k) „sertifitseerimissüsteem“ – süsteem, mida haldab avalik või eraõiguslik organisatsioon ning milles kontrollitakse käitajate või käitajarühmade sertifitseerimist selle kohta, et nad järgivad käesolevat määrust;
 - l) „sertifitseerimisaudit“ – sertifitseerimisasutuse tehtav audit;
 - m) „uuestisertifitseerimisaudit“ – audit, mis tehakse sertifitseerimisasutuse väljaantud sertifikaadi uuendamise käigus;

- n) „sertifikaat“ – nõuetele vastavuse deklaratsioon, mille on välja andnud sertifitseerimisasutus sertifitseerimaks, et süsinikku siduv tegevus vastab käesolevale määrusele;
- o) „süsinikusidumisühik“ – üks tonn sertifitseeritud süsiniku netosidumisega seotud kasu, mis on saadud süsinikku siduva tegevusega ja mis on registreeritud sertifitseerimissüsteemis.

Artikkel 3

Õigus sertifitseerimisele

Süsiniku sidumist võib käesoleva määruse alusel sertifitseerida, kui see vastab mõlemale järgmisele tingimusele:

- a) see saavutatakse süsinikku siduva tegevusega, mis vastab artiklites 4–7 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele;
- b) seda tõendatakse sõltumatult kooskõlas artikliga 9.

2. peatükk

KVALITEEDIKRITEERIUMID

Artikkel 4

Kvantifitseerimine

1. Süsinikku siduv tegevus peab andma süsiniku netosidumisega seotud kasu, mida kvantifitseeritakse järgmise valemiga:
 süsiniku netosidumisega seotud kasu = $CR_{\text{lähtetase}} - CR_{\text{kokku}} - GHG_{\text{suurenemine}} > 0$,
 kus
 - a) $CR_{\text{lähtetase}}$ on süsiniku sidumine lähtetaseme korral;
 - b) CR_{kokku} on süsiniku kogusidumine süsinikku siduva tegevuse tulemusel;
 - c) $GHG_{\text{suurenemine}}$ on süsinikku siduva tegevuse elluviimisest tuleneva otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite (v.a heide, mis tuleneb biogeensetest süsinikutalletajatest süsinikku siduva majandamise korral) suurenemine.
2. Süsinikku siduva majandamise korral tähendavad $CR_{\text{lähtetase}}$ ja CR_{kokku} kasvuhoonegaaside netosidumist või -heidet kooskõlas määruses (EL) 2018/841 sätestatud arvestuseeskirjadega.
3. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud kogused tähistatakse miinusemärgiga (–), kui tegemist on kasvuhoonegaaside netosidumisega, ja plussmärgiga (+), kui tegemist on kasvuhoonegaaside netoheitel; neid väljendatakse CO₂ ekvivalenttonnides.
4. Süsiniku sidumist kvantifitseeritakse asjakohaselt, täpselt, täielikult, järjepidevalt ning võrreldaval ja läbipaistval viisil.
5. Lähtetase vastab võrreldavate tegevuste tavapärasele süsiniku sidumisega seotud toimele sarnastes sotsiaalsetes, majanduslikes, keskkonna- ja tehnoloogilistes tingimustes ning selles võetakse arvesse geograafilist konteksti.
6. Erandina lõikest 5 võib lähtetase asjakohaselt põhjendatud juhul põhineda asjaomase tegevuse individuaalsel süsiniku sidumisega seotud toimel.

7. Lähtetaset ajakohastatakse korrapäraselt.
8. Süsiniku sidumise kvantifitseerimisel võetakse arvesse määramatust kooskõlas tunnustatud statistiliste meetoditega.
9. Et aidata kvantifitseerida süsinikku siduvast majandamisest tulenevat süsiniku sidumist, kogub käitaja või käitajarühm andmeid süsiniku sidumise ja kasvuhoonegaaside heite kohta viisil, mis on kooskõlas riiklike kasvuhoonegaaside inventuuridega vastavalt määrusele (EL) 2018/841 ja määruse (EL) 2018/1999 V lisa 3. osale.

Artikkel 5

Täiendavus

1. Süsinikku siduv tegevus on täiendav tegevus. Selleks peab süsinikku siduv tegevus vastama mõlemale järgmisele kriteeriumile:
 - a) see kätkeb endas enam kui on liidu ja riigisiseste kohustuslike nõuetega ette nähtud;
 - b) seda viiakse ellu sertifitseerimisega kaasneva ergutava mõju ajendil.
2. Kui lähtetase on määratud kindlaks vastavalt artikli 4 lõikele 5, loetakse lõikes 1 osutatud täiendusnõue täidetuks. Kui lähtetase on määratud kindlaks vastavalt artikli 4 lõikele 6, tõendatakse lõike 1 punktides a ja b osutatud täiendusnõude täitmist erikatsetega.

Artikkel 6

Pikaajaline säilitamine

1. Käitaja või käitajarühm tõendab, et süsinikku siduva tegevuse eesmärk on tagada süsiniku pikaajaline säilitamine.
2. Lõike 1 kohaldamisel peab käitaja või käitajarühm vastama mõlemale järgmisele kriteeriumile:
 - a) nad jälgivad ja maandavad seireperioodil esinevat säilitatud süsiniku vabanemise riski;
 - b) nende suhtes kohaldatakse asjakohaseid vastutusmehhanisme, et käsitleda juhtumeid, kus seireperioodil on säilitatud süsinikku vabanenud.
3. Süsinikku siduva majandamise ja süsiniku toodetes säilitamise korral loetakse süsinikku siduva tegevusega säilitatud süsinik seireperioodi lõpus atmosfääri vabanenuks.

Artikkel 7

Kestlikkus

1. Süsinikku siduval tegevusel peab olema neutraalne mõju kõigile järgmistele kestlikkuseesmärkidele või see peab pakkuma neid toetavaid kaasnevaid hüvesid:
 - a) kliimamuutuste leevendamine, mis on artikli 4 lõike 1 kohasest süsiniku netosidumisega seotud kasust ulatuslikum;
 - b) kliimamuutustega kohanemine;

- c) vee ja mereressursside kestlik kasutamine ning kaitse;
 - d) üleminek ringmajandusele;
 - e) saastuse vältimine ja tõrje;
 - f) elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.
2. Lõike 1 kohaldamisel peab süsinikku siduv tegevus vastama kestlikkuse miinimumnõuetele, mis on esitatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud sertifitseerimismeetodites.
3. Kui käitaja või käitajarühm teatab lõikes 1 osutatud kestlikkuseesmärke toetavatest kaasnevatest hüvedest, mis ületavad lõikes 2 osutatud kestlikkuse miinimumnõudeid, peavad nad järgima artiklis 8 osutatud delegeeritud õigusaktides sätestatud sertifitseerimismeetodeid. Sertifitseerimismeetodid peavad andma nii palju kui võimalik stiimuli luua kaasnevaid hüvesid, mis ületavad kestlikkuse miinimumnõudeid, eriti seoses lõike 1 punktis f osutatud eesmärgiga.

Artikkel 8

Sertifitseerimismeetodid

1. Käitaja või käitajarühm järgib artiklites 4–7 sätestatud kriteeriumide täitmiseks asjakohaseid sertifitseerimismeetodeid.
2. Komisjonil on kooskõlas artikliga 16 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada lõikes 1 osutatud tehnilised sertifitseerimismeetodid tegevuste jaoks, mis on seotud süsiniku püsiva säilitamisega, süsinikku siduva majandamisega ja süsiniku säilitamisega toodetes. Need sertifitseerimismeetodid hõlmavad vähemalt I lisas esitatud elemente.
3. Nende delegeeritud õigusaktide koostamisel võtab komisjon arvesse järgmisi elemente:
 - a) eesmärgid tagada süsiniku sidumise usaldusväärsus ning tunnistada ökosüsteemide kaitse ja taastamise vajadust;
 - b) eesmärk viia miinimumini käitajate, eelkõige süsinikku siduva majandamisega tegelevate väikekäitajate halduskoormus;
 - c) asjakohane liidu ja siseriiklik õigus;
 - d) asjakohased liidu ja rahvusvahelised sertifitseerimismeetodid ja -standardid.

3. peatükk SERTIFITSEERIMINE

Artikkel 9

Nõuetele vastavuse sertifitseerimine

1. Et taotleda käesolevale määrusele vastavuse sertifitseerimist, esitab käitaja või käitajarühm sertifitseerimissüsteemis taotluse. Taotluse vastuvõtmise ajal esitab käitaja või käitajarühm sertifitseerimisasutusele süsinikku siduva tegevuse põhjaliku kirjelduse, sealhulgas sertifitseerimismeetodid, mida on järgitud artiklitele 4–7 vastavuse hindamiseks, süsiniku eeldatava kogusidumise ja süsiniku netosidumisega

seotud kasu. Käitajarühmad täpsustavad ka seda, kuidas osutatakse süsinikku siduva tegevuse kohta nõustamisteenuseid, eriti süsinikku siduva majandamisega tegelevatele väikekäitajatele.

2. Sertifitseerimisasutus teeb sertifitseerimisauditi, et kontrollida lõike 1 kohaselt esitatud teavet ja kinnitada, et süsinikku siduv tegevus vastab artiklitele 4–7. Sertifitseerimisauditi tulemusel annab sertifitseerimisasutus välja sertifitseerimisauditi aruande, mis sisaldab kokkuvõtet, ja sertifikaadi, mis sisaldab vähemalt II lisa kohast teavet. Sertifitseerimissüsteemis kontrollitakse sertifitseerimisauditi aruannet ja sertifikaati ning tehakse sertifitseerimisauditi aruande kokkuvõtte ja sertifikaat üldsusele kättesaadavaks artikli 12 kohases registris.
3. Sertifitseerimisasutus teeb korrapäraseid uuestisertifitseerimisauditeid, et kinnitada uuesti süsinikku siduva tegevuse vastavust artiklitele 4–7 ja tõendada tekitatud süsiniku sidumisega seotud kasu. Uuestisertifitseerimisauditi tulemusel annab sertifitseerimisasutus välja uuestisertifitseerimisauditi aruande, mis sisaldab kokkuvõtet, ja ajakohastatud sertifikaadi. Sertifitseerimissüsteemis kontrollitakse uuestisertifitseerimisauditi aruannet ja ajakohastatud sertifikaati ning tehakse uuestisertifitseerimisauditi aruande kokkuvõtte, ajakohastatud sertifikaat ja sertifitseeritud süsinikusidumisühikud üldsusele kättesaadavaks artikli 12 kohases registris.
4. Käitaja või käitajarühm toetab sertifitseerimisasutust sertifitseerimis- ja uuestisertifitseerimisauditite ajal, eelkõige andes juurdepääsu tegevuse asukohtadele ning esitades asjakohased andmed ja dokumendid.
5. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud süsinikku siduva tegevuse põhjaliku kirjelduse ning lõigetes 2 ja 3 osutatud sertifitseerimis- ja uuestisertifitseerimisauditi aruannete struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 10

Sertifitseerimisasutused

1. Sertifitseerimissüsteemides määratud sertifitseerimisasutused akrediteerib riiklik akrediteerimisasutus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 765/2008³⁷.
2. Sertifitseerimisasutused on
 - a) pädevad tegema artiklis 9 osutatud sertifitseerimis- ja uuestisertifitseerimisauditeid;
 - b) käitajast või käitajarühmast sõltumatud ning viivad käesoleva määruse alusel nõutavaid tegevusi läbi avalikes huvides.
3. Lõike 2 punkti b kohaldamisel ei tohi sertifitseerimisasutused ega ükski nende osa
 - a) olla käitaja või käitajarühm, käitaja või käitajarühma omanik või käitaja või käitajarühma omandis;

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

- b) omada käitaja või käitajarühmaga suhteid, mis võiksid mõjutada nende sõltumatust ja erapooletust.
4. Liikmesriigid teevad järelevalvet sertifitseerimisasutuste tegevuse üle. Sertifitseerimisasutused esitavad riikide pädevate asutuste taotlusel kogu asjakohase teabe, mida on vaja, et teha nende tegevuse üle järelevalvet, sealhulgas artiklis 9 osutatud auditite kuupäeva, kellaaja ja koha. Kui liikmesriigid avastavad nõuetele mittevastavusi, teavitavad nad sellest viivitamata sertifitseerimisasutust ja asjaomast sertifitseerimissüsteemi.

4. peatükk

SERTIFITSEERIMISSÜSTEEMID

Artikkel 11

Sertifitseerimissüsteemide toimimine

1. Et tõendada vastavust käesolevale määrusele, kasutab käitaja või käitajarühm sertifitseerimissüsteemi, mida komisjon on tunnustanud vastavalt artiklile 13.
2. Sertifitseerimissüsteemid toimivad usaldusväärsete ja läbipaistvate eeskirjade ja menetluste alusel, eelkõige mis puudutab sisejuhtimist ja -seiret, kaebuste ja edasikaebuste menetlemist, sidusrühmadega konsulteerimist, teabe läbipaistvust ja avaldamist, sertifitseerimisasutuste määramist ja väljaõpetamist, nõuetele mittevastavustega tegelemist ning registrite arendamist ja haldamist.
3. Sertifitseerimissüsteemides kontrollitakse, kas teavet ja andmeid, mille käitaja või käitajarühm on esitanud artikli 9 kohaseks nõuetele vastavuse sertifitseerimiseks, auditeeriti sõltumatult ning kas vastavust sertifitseeriti täpsel, usaldusväärsel ja kulutõhusal viisil.
4. Sertifitseerimissüsteemides avaldatakse vähemalt korra aastas määratud sertifitseerimisasutuste loetelu, milles on iga sertifitseerimisasutuse kohta märgitud, milline üksus või riigi ametiasutus seda on tunnustanud ja milline üksus või riigi ametiasutus seda seirab.
5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud struktuur, vorm, tehnilised üksikasjad ja protsess, mida kohaldatakse kõigi sertifitseerimissüsteemide suhtes. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Registrid

1. Sertifitseerimissüsteemis luuakse ja hoitakse nõuetekohaselt käigus avalik register, et teha üldsusele kättesaadavaks sertifitseerimisprotsessiga seotud teave, sealhulgas sertifikaadid ja ajakohastatud sertifikaadid, ning artikli 9 kohaselt sertifitseeritud süsinikusidumisühikute kogus. Neis registrites kasutatakse automaatsüsteeme, sealhulgas elektroonilisi vorme, ja need on koostalitlusvõimelised.
2. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse avalike registrite ning süsinikusidumisühikute registreerimise, hoidmise või kasutamise struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad, nagu on osutatud lõikes 1. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Sertifitseerimissüsteemide tunnustamine

1. Käitajad või käitajarühmad võivad käesolevale määrusele vastavuse tõendamiseks kasutada vaid sertifitseerimissüsteemi, mida komisjon on oma otsusega tunnustanud. Selline otsus kehtib kuni viis aastat.
2. Liikmesriik teavitab komisjoni avalik-õigusliku sertifitseerimissüsteemi tunnustamise taotlusest. Eraõigusliku sertifitseerimissüsteemi esindaja teavitab komisjoni eraõigusliku sertifitseerimissüsteemi tunnustamise taotlusest.
3. Komisjon võib lõike 1 kohase sertifitseerimissüsteemi tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada, kui sertifitseerimissüsteemis ei rakendata artikli 11 lõikes 5 osutatud rakendusaktides sätestatud standardeid ja eeskirju. Kui liikmesriik väljendab kahtlusi, et sertifitseerimissüsteem ei toimi kooskõlas standardite ja eeskirjadega, mis on sätestatud artikli 11 lõikes 5 osutatud rakendusaktides ja mis on lõike 1 kohaste otsuste aluseks, uurib komisjon küsimust ning võtab asjakohaseid meetmeid, sealhulgas asjaomase otsuse kehtetuks tunnistamine.
4. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse lõigetes 1 ja 2 osutatud teavitamise ja tunnustamisprotsesside struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 14

Aruandlusnõuded

1. Iga komisjoni tunnustatud sertifitseerimissüsteem esitab komisjonile aastaaruanne süsteemi tegevuse kohta, sealhulgas pettusejuhtumite ja nendega seotud heastamismeetmete kirjeldus. Aruanne esitatakse igal aastal 30. aprilliks eelmise kalendriaasta kohta. Aruande esitamise nõuet kohaldatakse üksnes selliste sertifitseerimissüsteemide suhtes, mis on tegutsenud vähemalt 12 kuud.
2. Komisjon teeb need aruanded üldsusele kättesaadavaks täisversioonis või kui see on vajalik tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse säilitamiseks, siis kokkuvõtlikult.
3. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud aruannete struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

Artikkel 15

II lisa muutmise

Komisjonil on kooskõlas artikliga 16 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks, et kohandada artiklis 9 osutatud sertifikaatides esitatava miinimumteabe loetelu.

Artikkel 16

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklites 8 ja 15 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [väljaannete talitus: lisada kuupäev – käesoleva määruse jõustumise kuupäev].
3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artiklites 8 ja 15 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtteid järgides iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Artiklite 8 ja 15 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid jõustuvad üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud nende suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 17

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab kliimamuutuste komitee, mis on loodud määruse (EL) 2018/1999 artikli 44 lõike 1 punkti 1 alusel. See komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 18

Läbivaatamine

1. Käesoleva määruse kõiki aspekte vaadatakse korrapäraselt läbi, võttes arvesse liidu õigusega seotud asjakohaseid suundumusi, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkulepet, tehnoloogia ja teaduse arengut, turuarengut süsiniku sidumise valdkonnas ning toiduga kindlustatust liidus.
2. Kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ja hiljemalt 2028. aasta lõpuks ning seejärel kuue kuu jooksul pärast iga Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel kokku lepitud ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president
[...]

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]

FINANTSSELGITUS

SISUKORD

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	21
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	21
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	21
1.3.	Ettepanek/algatus käsitleb:.....	21
1.4.	Eesmärgid.....	21
1.4.1.	Üldeesmärgid	21
1.4.2.	Erieesmärgid	21
1.4.3.	Oodatavad tulemused ja mõju.....	22
1.4.4.	Tulemusnäitajad	22
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	22
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	22
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda erinevatest teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.	23
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	23
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega.....	24
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	25
1.6.	Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju.....	25
1.7.	Ettenähtud eelarve täitmise viisid	25
2.	HALDUSMEETMED.....	27
2.1.	Järelevalve ja aruandluse eeskirjad	27
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	27
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	27
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	27
2.2.3.	Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	27

2.3.	Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed	27
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	28
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	28
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	29
3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	29
3.2.2.	Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang).....	32
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	33
3.2.4.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	36
3.2.5.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	36
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	37

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa raamistik süsiniku sidumise sertifitseerimiseks

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Kliimameetmed

Rubriik 3 „Loodusvarad ja keskkond“, jaotis 9 „Keskkond ja kliimameetmed“ (mitmeaastane finantsraamistik 2021/27)

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb:

uut meedet

uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest³⁸

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Süsiniku sidumise sertifitseerimist käsitleva kavandatud määruse üldeesmärk on edendada süsiniku kvaliteetset sidumist, et toetada Euroopa kliimamääruses sätestatud 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgi ja Euroopa rohelises kokkuleppes seatud muude keskkonnaeesmärkide saavutamist.

1.4.2. Erieesmärgid

Süsiniku sidumise sertifitseerimist käsitleva kavandatud määruse erieesmärgid on järgmised:

1. sätestada neli kvaliteedikriteeriumi (tähistatakse akronüümiga **QU.A.L.ITY**): kvantifitseerimine (**QU**antification), täiendavus ja lähtetasemed (**AD**ditionality and **BA**selines), pikaajaline säilitamine (**LONG-term storage**) ja kestlikkus (**SUSTAINABILITY**), et teha kindlaks ja sertifitseerida süsiniku kvaliteetne sidumine ELis;

2. töötada välja sertifitseerimismeetodid, mis on kohandatud igat liiki süsinikku siduvale tegevusele, et edendada QU.A.L.ITY-kriteeriumide ühtlustatud ja nõuetekohast rakendamist;

3. suurendada üldsuse usaldust süsiniku sidumise vastu, tagades sertifitseerimisprotsessi, sealhulgas komisjoni tunnustatud sertifitseerimissüsteemide ja süsiniku sidumise avalike registrite läbipaistvuse ja usaldusväärsuse.

³⁸

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Kavandatud määruse vastuvõtmise kõige olulisem mõju on selliste süsinikku siduvate tegevuste suurem rakendamine, millega saavutatakse süsiniku kvaliteetne sidumine, andes seega panuse liidu eesmärgi saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Kavandatud määrus mõjutab ettevõtjaid, näiteks põllumajandustootjaid, metsamajandajaid, aga ka tööstusettevõtteid, kes arendavad süsinikku siduvaid tegevusi kohapeal, samuti erasektori organisatsioone ja liikmesriikide ametiasutusi, kes võivad sertifitseerimisprotsessi rakendamiseks ja kontrollimiseks välja töötada era- või avalik-õiguslikud sertifitseerimissüsteemid. Üldisemalt mõjutab kavandatud määrus kõiki Euroopa ja maailma kodanikke, kuna kliimameetmed on oma olemuselt piiriülene avalik hüve.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Näitaja nr 1: selliste süsinikku siduvate tegevuste arv, millega saavutatakse süsiniku kvaliteetne sidumine, mis on ELi sertifitseerimisraamistiku alusel sertifitseeritud, andes seega panuse 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse.

Näitaja nr 2: süsinikku siduvate tegevuste, eelkõige süsinikku siduva majandamise jaoks komisjoni välja töötatud üksikasjalike sertifitseerimismeetodite arv.

Näitaja nr 3: nende komisjoni tunnustatud sertifitseerimissüsteemide arv, mida käitaja peab kasutama, et tõendada vastavust süsiniku sidumist käsitlevatele ELi kvaliteedikriteeriumidele.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühivi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

2021. aastal muutis EL oma kliimaeesmärgi ambitsioonikamaks määrusega (EL) 2021/1119 (Euroopa kliimamäärus). Kliimamäärusega kehtestatakse siduv eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada kliimaneutraalsus 2050. aastaks. 2020. aasta märtsi ringmajanduse tegevuskavas on teatatud, et komisjon töötab välja tulemusliku õigusraamistiku süsiniku sidumise sertifitseerimiseks, eesmärgiga soodustada süsiniku sidumist ja suurendada süsiniku ringlussevõttu, mille puhul võetakse täielikult arvesse elurikkuse eesmärgi. Käesoleva ettepanekuga täidetakse see eespool nimetatud poliitiline kohustus.

Käivitamisetaap (2024–2025): pärast määruse jõustumist (eeldatavasti 2024. aastal) valmistab komisjon tihedas koostöös asjaomase eksperdirühmaga ette vähemalt kolm delegeeritud õigusakti, milles sätestatakse meetodid süsinikku siduvate tegevuste sertifitseerimiseks püsiva säilitamise, süsinikku säilitavate toodete ja süsinikku siduva majandamise valdkonnas. Neid meetodeid tuleb korrapäraselt ajakohastada. Peale selle peab komisjon asjaomase komitee heakskiidu saamiseks koostama kaks rakendusakti, milles sätestatakse eeskirjad, mis käsitlevad sertifitseerimissüsteemide

toimimist, nende hindamist ja tunnustamist komisjoni poolt ning süsiniku sidumise avalike registrite loomist ja haldamist.

Täieulatusliku rakendamise etapp (2025 ja hiljem): komisjon hindab tihedas koostöös sidusrühmade ja asjaomase regulatiivkomiteega sertifitseerimissüsteeme ja tunnustab komisjoni erietsustega neid süsteeme, mis vastavad ELi õigusraamistikule. Lisaks peab komisjon töötama välja süsiniku sidumise poliitika 2030. aastale järgnevas perioodiks.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda erinevatest teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Kliimamuutused on piiriülene probleem. Nende mõju on üleilmne ega olene näiteks kasvuhoonegaaside heiteallikate asukohast. Seepärast ei saa neid väljakutseid lahendada üksnes riiklike või kohalike meetmetega, sest üksikmeetmed ei anna tõenäoliselt optimaalseid tulemusi. Euroopa tasandil koordineerimine tõhustab kliimameetmeid ning võib riiklike ja kohalike meetmeid tulemuslikult täiendada ja tugevdada; ELi meetmed on põhjendatud subsidiaarsuse alusel kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 191.

Süsiniku sidumise kvaliteedi hindamisel esinevate raskuste kõrvaldamiseks oleks Euroopa raamistik asjakohasem kui riiklikud algatused. Selline raamistik looks süsiniku sidumise sertifitseerimiseks võrdsed tingimused ja õiglase siseturu ning suurendaks võrreldavust ja usaldust. Riiklike algatuste killustatus selles valdkonnas üksnes süvendaks probleemi, mitte ei lahendaks seda.

Kavandatud määrust tuleb toetada usaldusväärsete ja läbipaistvate sertifitseerimismeetoditega. Süsinikku siduva majandamise puhul peavad need meetodid põhinema kehtivas LULUCFi määrukses järgitaval lähenemisviisil ja seda edasi arendama. Samuti peab nende puhul olema võimalik luua seos põllumajandussektoris ja LULUCFi sektoris tehtud maa majandamise valikute ning süsiniku sidumisele ja elurikkuse kaitsese avalduva mõju vahel.

Praegu on Euroopa Keskkonnaametil piiratud ressursid LULUCFi heite inventuuriandmete seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi toetamiseks vastavalt määrustes (EL) 2018/841 (LULUCFi määrus) ja (EL) 2018/1999 (energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlev määrus) sätestatud nõuetele.

- 1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Kuigi kavandatud määrusega luuakse süsiniku kvaliteetseks sidumiseks uus kogu ELi hõlmav sertifitseerimisraamistik, tugineb see järgmistele ELi tasandil olemasolevatele kogemustele.

– Innovatsioonifondi³⁹ raames on komisjon⁴⁰ välja töötanud mitu ELi meetodit tööstustegevuse, sealhulgas selliste süsinikku eemaldavate tegevuste nagu bioenergia tootmisel CO₂ kogumise ja säilitamise (BECCS) ning CO₂ kogumise otse atmosfäärist

³⁹ Innovatsioonifond, https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund_en.

⁴⁰ Konkursikutse, C lisa „Kasvuhoonegaaside heite vältimise arvutamise meetodika“, https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/call-annex_c_innovfund-lsc-2020-two-stage_en.pdf.

ja selle säilitamise (DACCS) projektide kasvuhoonegaaside heite ärahoidmise kvantifitseerimiseks. Lisaks on rakendusmääruses (EL) 2018/2066⁴¹ sätestatud kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse üksikasjalikud eeskirjad HKS-i raames.

– Komisjon on saanud ELi taastuvenergia direktiivi raames peaaegu 15 aastat kogemusi bioenergia säästlikkuse kriteeriumide sertifitseerimisel. Neid ELi kriteeriume rakendavad ligikaudu 15 era- või avalik-õiguslikku sertifitseerimissüsteemi (nn vabatahtlikud süsteemid), mida komisjon on tunnustanud. Komisjon võttis taastuvenergia direktiivi alusel hiljuti vastu rakendusakti, millega kehtestatakse sertifitseerimisasutuste teostatava ja sertifitseerimissüsteemide kontrollitava sertifitseerimismenetluse üksikasjalikud eeskirjad.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Käesolev ettepanek on Euroopa rohelise kokkuleppe osa. 2020. aasta märtsi ringmajanduse tegevuskavas on teatatud, et komisjon töötab välja tulemusliku õigusraamistiku süsiniku sidumise sertifitseerimiseks, eesmärgiga soodustada süsiniku sidumist ja suurendada süsiniku ringlussevõttu, mille puhul võetakse täielikult arvesse elurikkuse eesmärki. Lisaks on rohelise kokkuleppe üldeesmärk viia liidu õigusaktid kooskõlla ELi suuremate kliima- ja elurikkuse eesmärkidega. Käesolev seadusandlik ettepanek täiendab seadusandlikus pakettis „Eesmärk 55“ esitatud kliima- ja energiaalaseid ettepanekuid, eelkõige LULUCFi määrust ja läbivaadatud taastuvenergia direktiivi.

Samuti on sellel tugevad seosed teiste komisjoni algatustega, mis käsitlevad ELi metsade kliimamuutustele vastupanu võime parandamist, kahjustatud maa ja ökosüsteemide taastamist, turbaalade taassoostamist ja biomajanduse edendamist, sealhulgas vastupidavate raie toodete kasutamist, järgides täielikult elurikkust soodustavaid ökoloogilisi põhimõtteid:

- a) ühine põllumajanduspoliitika;
- b) ELi elurikkuse strateegia aastani 2030;
- c) strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks;
- d) ELi metsastrateegia;
- e) ELi looduse taastamise kava;
- f) ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia;
- g) Euroopa kestlik biomajandus;
- h) ringmajanduse tegevuskava puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel;
- i) nullsaaste saavutamise tegevuskava;
- j) ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon.

⁴¹ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2018/2066, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2066/oj.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Komisjoni praegusi personali- ja finantspiiranguid arvesse võttes on kliimameetmete peadirektoraat oma sisemised ümberpaigutamisevõimalused ammendanud ja oma ressursse võimaluste piires optimeerinud, võttes töötajate puuduse kõrvaldamiseks tööle lepingulisi töötajaid ja kasutades asutusesiseid töötajaid. Isegi kui paljud (tehnilisemad ja teaduslikumad) ülesanded on antud täitmiseks välistele töövõtjatele, on piisavate töötajate olemasolu sellegipoolest äärmiselt oluline, et säilitada meie suutlikkus täita oma kohustusi ja viia ellu täiendavaid ülesandeid, mis on sätestatud käesolevas seadusandlikus ettepanekus süsiniku sidumise sertifitseerimise määruse kohta.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

X piiramatu kestusega

Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2024. aasta keskpaik – 2025. aasta lõpp,

millele järgneb täieulatuslik rakendamine

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁴²

- Eelarve otsene **täitmine** komisjoni poolt
- oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- rakendusametite kaudu
- Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega
- Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:
 - kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
 - rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
 - Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
 - finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
 - avalik-õiguslikele asutustele;
 - avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuiõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
 - liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;

⁴² Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

□ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomasel alusaktis.

Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.

Märkused

Nagu on sätestatud kavandatud määruse artiklis 8, töötab komisjon välja mitu sertifitseerimismeetodit, mis on kohandatud süsinikku siduvate tegevuste peamistele liikidele, et tagada ELi süsiniku sidumise kvaliteedikriteeriumide nõuetekohane, ühtlustatud ja kulutõhus rakendamine.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Nagu on sätestatud kavandatud määruses, peavad sertifitseerimisasutused tegema käitajate süsiniku sidumise väidete korrapärast seiret, esitama nende kohta aruandeid ja neid sõltumatult tõendama. Kõik need aruanded on sertifitseerimissüsteemide registrite kaudu üldsusele kättesaadavad ja annavad märkimisväärsel hulgal teavet kavandatud määruse mõju kohta. Samuti on EEA kogutavad andmed süsiniku sidumise kvantifitseerimise, seire ja aruandluse ning tõendamise kohta oluline teabeallikas, mille alusel saab komisjon hinnata kavandatud määruse rakendamisel tehtud edusamme. Lisaks jälgib komisjon sertifitseeritud süsinikku siduvate tegevuste rakendamist komisjoni poolt tunnustatud sertifitseerimissüsteemide aastaaruannete abil. Komisjon teeb ka korrapäraselt uuringuid mitmesuguste ELi kliimapoliitika oluliste tahkude kohta.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Ei ole asjakohane: ettepanekuga ei rakendata rahastamisprogrammi, vaid kavandatakse pikaajaline poliitika. Eelarve täitmise viis, rahastamise rakendamise mehhanismid, maksete tegemise kord ja veamääradega seotud kontrollistrateegia ei ole asjakohased. Käesoleva ettepaneku rakendamine nõuab komisjonis inimressursside ümberpaigutamist nii käivitamisetaapis kui ka täieulatusliku rakendamise etapis. Asjakohased menetlused on kehtestatud.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Ettepanekuga ei kaasne uusi olulisi kontrole/riske, mida olemasolev sisekontrolliraamistik ei kataks. Kavandatud ei ole muid erimeetmed peale finantsmääruse kohaldamine.

2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Kohaldatakse kliimameetmete peadirektoraadi pettuse ennetamise ja avastamise strateegiat.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁴³	EFTA riigid ⁴⁴	kandidaatriigid ⁴⁵	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
3	09 02 03	Liigendatud	JAH	EI	EI	EI
3	09 10 02	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI
7	20 01 02 01	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 06 01	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 06 02	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
7	20 02 06 03	Liigendamata	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Ei

kohaldada

⁴³ Liigendatud = Liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁴⁴ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁴⁵ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	3	Loodusvarad ja keskkond
---	---	-------------------------

Kliimameetmete peadirektooraat			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
○ Tegevusassigneeringud							
09 02 03	Kulukohustused	(1a)	3,000	2,000	–	–	5,000
	Maksed	(2a)	1,000	2,000	2,000	–	5,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁴⁶							
XXX			(3)				
Kliimameetmete peadirektooraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	3,000	2,000			5,000
	Maksed	= 2a + 2b +3	1,000	2,000	2,000	–	5,000

⁴⁶ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

○ Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	3,000	2,000			5,000
	Maksed	(5)	1,000	2,000	2,000	–	5,000
○ Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 3 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	3,000	2,000			5,000
	Maksed	= 5 + 6	1,000	2,000	2,000	–	5,000

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist jaotist korrata

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (võrdlussumma)	Kulukohustused	= 4 + 6					
	Maksed	= 5 + 6					

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas](#) (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Kliimameetmete peadirektooraat						
☐ Personalikulud		0,785	1,099	1,099	1,099	4,082
☐ Muud halduskulud		0,070	0,070	0,070	0,070	0,280
Kliimameetmete peadirektooraat KOKKU	Assigneeringud	0,855	1,169	1,169	1,169	4,362

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,855	1,169	1,169	1,169	4,362
--	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	3,855	3,169	1,169	1,169	9,362
	Maksed	1,855	3,169	3,169	1,169	9,362

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ↓			Aasta N		Aasta N + 1		Aasta N + 2		Aasta N + 3		Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU		
	VÄLJUNDID																		
	Väljundi liik ⁴⁷	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁴⁸ ...																			
- Väljund																			
- Väljund																			
- Väljund																			
Erieesmärk nr 1 kokku																			
ERIEESMÄRK nr 2 ...																			
- Väljund																			
Erieesmärk nr 2 kokku																			
KOKKU																			

⁴⁷ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁴⁸ Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärgid ...“

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2024	2025	2026	2027	KOKKU
--	------	------	------	------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7					
Personalikulud	0,785	1,099	1,099	1,099	4,082
Muud halduskulud	0,070	0,070	0,070	0,070	0,280
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7 kokku	0,855	1,169	1,169	1,169	4,362

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 ⁴⁹ välja jäävad kulud					
Personalikulud					
Muud halduskulud					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku					

KOKKU	0,855	1,169	1,169	1,169	4,362
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁴⁹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	2024	2025	2026	2027
○ Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	5	7	7	7
20 01 02 03 (delegatsioonides)				
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)				
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)				
Muud eelarveread (märkige)				
○ Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁵⁰				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)				
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)				
XX 01 xx yy zz ⁵¹	- peakorteris			
	- delegatsioonides			
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)				
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)				
Muud eelarveread (märkige)				
KOKKU	5	7	7	7

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	<p>AST ametikoha töötaja toetab asjaomase eksperdirühma ja regulatiivkomitee juhtimist.</p> <p>AD ametikohtade töötajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – valmistavad ette mitu delegeeritud õigusakti, milles sätestatakse üksikasjalikud sertifitseerimismeetodid, et tõendada süsiniku sidumise vastavust ELi kvaliteedikriteeriumidele; – valmistavad ette mitu rakendusakti, millega kehtestatakse süsinikku siduvate tegevuste sertifitseerimise, sertifitseerimissüsteemide juhtimise ning süsiniku sidumise avalike registreerimise ja haldamise eeskirjad; – hindavad komisjoni tunnustust taotlemaid sertifitseerimissüsteeme ja valmistavad ette asjaomased komisjoni otsused; – valmistavad ette poliitikaettepanekud süsiniku sidumise valdkonnas 2030. aasta
--------------------------------	--

⁵⁰ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁵¹ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

	järgseks perioodiks.
Koosseisuvälised töötajad	

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Kulud kantakse programmi LIFE rahastamispaketi raames

- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.
- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ⁵²	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁵² N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

omavahenditele

muudele tuludele

palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁵³					Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)	
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3			
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

⁵³

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.